

VNF

2019

aviisi 5

VERENIGING NEDERLAND-FINLAND
ALANKOMAAT-SUOMI YHDISTYS

aviisi

5

Inhoud

Van het bestuur	3
Agenda	5
Uitnodiging Finland 100Park	6
Uitnodiging Fins Onafhankelijkheidsfeest 2019	7
Column Willem Mulder: Verjaardag	10
Zomer in Lapland	12
De plek ontdekt (oplossing prijsvraag)	14
Finse kookles	19
In Helsinki met de scootmobiel	20
Een Zweeds en Fins kreeftenfeest	22
Column Oona Mutikainen: Hondenpark	24
Motorreis naar Finland	26
Prijsvraag: Ontdek de plek	34
Column Carel van Bruggen: Boeken	36
Bezoek aan Mikkeli en Puumala	38
Tytti, de rots in de branding, 80 jaar jong!	48
Scholen waar je in Nederland de Finse taal kunt leren : Amsterdam	53
Groeten uit Finland: herfst en winter	56
Daniel Cajanus, Fins-Nederlandse gigantische opera	60

Colofon

Jaargang 28 (2019), nummer 5

De Vereniging Nederland-Finland werd opgericht op 27 oktober 1923. Aviisi is het officiële magazine van de vereniging en verschijnt vijf keer per jaar. Leden van de vereniging ontvangen Aviisi gratis.

Redactie

Daniël Loos
Minna Rätty (Fins)
aviisi@vnf.nu

Eindverantwoording

het bestuur
Vormgeving
Daniël Loos,
info@bureaucontrapunt.nl

Drukwerk

ASB drukwerkbegeleiding

Oplage 565

ISSN 1566-8542

Kopij

Kopij voor de volgende Aviisi (2020-1) kan per e-mail voor 3 januari 2020 aan de redactie gezonden worden: aviisi@vnf.nu.
Kopij graag als Word-document aanleveren. Beelden graag los bijleveren, in de hoogst beschikbare kwaliteit.
Veel of grote bestanden liefst via www.wetransfer.com

De verantwoordelijkheid voor de inhoud van artikelen in Aviisi die door derden geschreven zijn, ligt bij de betreffende auteurs.
De redactie van Aviisi behoudt zich het recht voor artikelen in te korten of niet te plaatsen.

Ledenadministratie & secretariaat
Gerard Rijerse, info@vnf.nu

Bestuur Vereniging Nederland-Finland

Voorzitter
Rune Frants, rune.frants@vnf.nu
Penningmeester
Wouter Winkelman, penningmeester@vnf.nu
Vice-voorzitter en webmaster
Willem Mulder, willem.mulder@vnf.nu
Secretaris
Gerard Rijerse, info@vnf.nu
Overige bestuursleden
Anna Schoemakers
Mervi Lepistö
Heli Maquelin-Tervahauta

Erelid

mw. Päivi Kaukoranta, Ambassadeur van Finland

Bankrekening vereniging

NL 39 ABNA 0549 2867 05 te Den Haag

Beste lezers,

Als secretaris van de VNF maak ik niet alleen de verslagen van de vergaderingen die we hebben, maar beheer ik ook de brievenbus van de vereniging. Daardoor heb ik regelmatig contact met onze leden en met anderen die belangstelling hebben voor onze vereniging of voor Finland. Dat is een erg leuk onderdeel van mijn taak, want die contacten zijn heel divers. Nieuwe leden inschrijven hoort daarbij, maar ook het uitschrijven. Het is dan interessant om te lezen waarom iemand lid wordt of juist opzegt. Ik vraag daar altijd naar. De meeste opzeggingen zijn vanwege overlijden. We hebben geen inzicht in de leeftijden van onze leden, maar we weten wel dat bijna 150 leden van onze ca 400 leden al voor 1990 lid zijn geworden. En die groep is aan het verouderen.

Hyvät lukijat,

VNF yhdistyksen sihteerinä en tee vain pöytäkirjoja pitämistämme kokouksista, vaan pidän huolta yhdistyksen postilaatikosta. Siitä syystä minulla on säännöllisesti yhteys jäseniimme ja muihin, jotka ovat kiinnostuneita yhdistyksestämme tai Suomesta. Tämä on tosi hauska osa tehtävistäni, sillä nuo kontaktit ovat hyvin monenlaisia. Uusien jäsenten kirjaaminen kuuluu tehtäviini, mutta myös poistaminen jäsenluettelosta. On mielenkiintoista lukea miksi joku haluaa liittyä jäseneksi tai juuri lopettaa jäsenyytensä. Kysyn aina sitä. Suurin osa jäsenyyden lopettamisesta johtuu kuolemasta. Meillä ei ole tietoa jäseniemme iästä, mutta tiedämme kyllä, että melkein 150 meidän noin 400 jäsenestä on jo ennen vuotta 1990 tullut jäseneksi. Ja se ryhmä vanhenee.

Nieuwe leden melden zich aan om diverse redenen. Een belangrijke reden is natuurlijk de liefde: relaties die ontstaan tussen Nederlanders en Finnen. De vereniging organiseert zelf of in samenwerking met anderen enkel malen per jaar een feestelijke bijeenkomsten, die voor alle leden toegankelijk zijn, maar die vooral door de Finse leden worden gewaardeerd, zoals het kreeftenfeest en het onafhankelijkheidsfeest. Een tweede reden om lid te worden is dat men enthousiast is geworden over Finland en wat Finland te bieden heeft. Aan natuur uiteraard, maar ook aan cultuur. Dat het enthousiasme er is voor de natuur blijkt wel uit de foto's die we binnenkrijgen voor de website en voor Aviisi. U kunt dat daar bekijken. Maar de Finse cultuur is een reden voor lidmaatschap. Dat kan

Gerard Rijerse

zijn de muziek, klassiek (Sibelius-festival) of modern (Finse pop zoals The Rasmus). Ik heb overigens nog nooit een vraag van iemand gekregen die belangstelling had voor de Finse politiek, terwijl die toch best interessant kan zijn. Zeker zo interessant als die van Nederland.

Nieuwe leden voor de vereniging zijn belangrijk voor de toekomst. Een werkgroepje uit ons bestuur bezint zich op nieuwe wegen om leden te werven. U zult daar binnenkort meer over lezen in Aviisi.

Behalve post over lidmaatschappen krijg ik ook andere verzoeken. Bijvoorbeeld van (ouders van) Finse studenten die in Nederland een kamer zoeken. Helaas moet ik die vragen altijd negatief beantwoorden. Ook komen er vragen over omstandigheden in Finland, zoals vragen hoe de administratie daar is geregeld voor nieuwkomers (vestiging, bankzaken, belasting etc.). Die vragen speel ik meest-

al door naar onze zustervereniging in Finland. Daar zit veel ervaring en veel kennis. De vraag die ik het leukst vond kwam uit Finland, van iemand die zeer geïnteresseerd is in Cajanus, een Finse soldaat van uitzonderlijke lengte die enige tijd in Haarlem heeft gewoond en die daar is overleden. De vraag was of ik wat artikelen wilde vertalen uit kranten uit 1749 die over leven, dood en begravenis van die Cajanus berichtten.

Als u vragen hebt over Finland, de geschiedenis, taal of cultuur, dan kunt u die altijd bij ons kwijt. Als wij de vragen niet kunnen beantwoorden, dan kunnen we ze doorspelen naar iemand die dat wel kan. Als u wilt dat een van ons iets komt vertellen over een onderwerp dat te maken heeft met Finland, dan kan dat ook. Ons adres is info@vnf.nu

Gerard Rijse

nen (Sibelius-festival) tai moderni (suomalainen pop kuten The Rasmus). En ole muuten vielä koskaan saanut kysymystä keneltäkään, joka olisi kiinnostunut Suomen politiikasta, vaikka sekin voi olla hyvin kiinnostavaa. Varmasti yhtä mielenkiintoista kuin Alankomaiden.

Uudet jäsenet ovat yhdistykselle tärkeitä tulevaisuutta ajatellen. Johtokunnan työryhmä miettii uusia keinoja jäsenten värväämiseksi. Siitä voitte pian lukea lisää Aviisissa.

Paitsi postia jäsenasioista saan myös muita kyselyitä. Esimerkiksi suomalaisilta opiskelijoilta (tai heidän vanhemmiltaan), jotka etsivät huonetta Alankomaissa. Valitettavasti minun pitää näihin kyselyihin aina vastata kielteisesti. Tulee myös kysymyksiä olosuhteista Suomessa, kuten kysymyksiä siitä, kuinka uusia tulokkaita koskeva kirjanpito (asunto, pankkiasiat, verotus jne.) on järjestetty. Nuo kysymykset lähetän

yleensä sisäryhdistyksellemme Suomessa. Siellä on paljon kokemusta ja tietoa.

Kysymys, joka minusta on ollut kaikkein hauskin, tuli Suomesta henkilöiltä, joka oli hyvin kiinnostunut Cajanuksesta, suomalaisesta erittäin pitkästä sotilaasta, joka oli asunut jonkin aikaa Haarlemissa ja myös kuollut siellä. Kysymys oli voisinko minä kääntää lehdistä vuodelta 1749 tarinoita, jotka koskevat Cajanuksen elämää, kuolemaa ja hautajaisia.

Jos teillä on Suomen historiaa, kieltä tai kulttuuria koskevia kysymyksiä, voitte aina kysyä meiltä. Jos emme osaa vastata kysymyksiinne, voimme laittaa ne eteenpäin jollekulle, joka kyllä osaa. Jos haluatte, että joku meistä tulee kertomaan jostain Suomea koskevasta aiheesta, sekin on mahdollista. Osoitteemme on info@vnf.nu

Gerard Rijse

Käännös: Pirkko van Bruggen

Datum, tijd	Evenement	Locatie, adres
2 november t/m 21 december 2019	Roots - Terhi Tolvanen exposeert in Galerie Rob Koudijs www.galerierobkoudijs.nl contemporary art jewellery	Galerie Rob Koudijs Elandsgracht 12 1016 TV Amsterdam
21 t/m 24 november 28 november t/m 1 december	Kerstmarkt in het Finse Huis do 21 & vr 22: 12-20 uur - za 23 & zo 24: 11-18 uur	Finse Huis 's-Gravendijkwal 64 3014 EG Rotterdam
29 november, 1 december	Sibelius Festival – deel 2 Kamermuziek, koormuziek, de late symfonieën en het vioolconcert Pasi Hyökki & YL Mannenkoor uit Helsinki! Baiba Skride, viool, Rotterdams Philharmonisch Orkest o.l.v. Jukka Pekka Saraste www.rotterdamsphilharmonisch.nl	De Doelen Rotterdam
6 december	Vlag Ceremonie Onafhankelijkheidsdag Het hijsen van de Finse vlag in het Finland100Park zie pagina 6	Finland100Park Hoofdweg Oostzijde 1041 2152 LJ Nieuw-Vennep
7 december	Onafhankelijkheidsfeest zie pagina 7	Finse Huis 's-Gravendijkwal 64 3014 EG Rotterdam
12 december, 18.30	Sonata Arctica The Raven Still Flies Over Europe	013, Tilburg
15 december, 16-18 uur	Taika kerstconcert taika choir.com	Houtrustkerk, Den Haag
1 februari 2020	Sebastian Fagerlund - Kwintet voor strijkkwartet en fagot (wereldpremière, slotconcert Strijkkwartet Biennale Signum Quartett, Bram van Sambeek, fagot en Calefax spelen werk van Ivy Priaux, Carlo Gesualdo, Sebastian Fagerlund en Kevin Volans	Muziekgebouw aan 't IJ Piet Heinkade 1 1019 BR Amsterdam

Opgeven voor deelname aan de activiteiten van de VNF via info@vnf.nu.

Alankomaat-Suomi Yhdistyksen tapahtumiin ilmoittautumiset sähköpostiosoitteeseen info@vnf.nu.

www.vnf.nu

Terhi Tolvanen in Amsterdam

Sonata Arctica in Tilburg

YL met Sibelius en kerstliederen in Rotterdam

Taika met kerstliederen in Den Haag

Finland100Park

6 december 2019

De Ambassadeur van Finland, Ms Päivi Kaukoranta zal voor het eerst de Finse vlag hijsen in het Finland100Park. Daarmee krijgt het bospark de officiële status die het verdient. De ruim 600 gedoneerde berken geven de sterke binding weer tussen Finland en Nederland.

U bent van harte welkom om dit stukje geschiedenis bij te wonen dat hier geschreven wordt.

Ceremonie programma:

09.30 uur: Ontvangst met koffie/thee

09.55 uur: De geschiedenis van het Finland100Park

10.00 uur: Toespraak Ambassadeur Finland

10.05 uur: Toespraak burgemeester Haarlemmermeer

10.15 uur: Vlag ceremonie

11.00 uur: Einde officiële programma

De Finse Zeemanskerk zal aanwezig zijn met een stand up café met Finse lekkernijen.

Locatie:

Finland100Park

Hoofdweg Oostzijde 1041

2152 LJ Nieuw-Vennep

Finland100Park

6. joulukuuta 2019

Suomen suurlähettiläs Päivi Kaukoranta nostaa ensimmäisen kerran Suomen lipun Finland100Park -puiston lipputankoon. Sen myötä puisto saa ansaitseman tunnustuksen. Paikan runsaat 600 lahjoitettua koivua vahvistavat Suomen ja Alankomaiden välistä suhdetta. Haluamme toivottaa teidät sydämellisesti tervetulleeksi tähän historialliseen tapahtumaan.

Tapahtuman aikataulu:

9.30: Vieraiden vastaanotto, tarjolla kahvia ja teetä

9.55: Finland100 Park -puiston historiikki

10.00: Suomen Alankomaiden suurlähettilään puhe

10.05: Haarlemmermeerin pormestarin puhe

10.15: Lippuseremonia

11.00: Virallinen ohjelma päättyy

Suomen Merimieskirkko huolehtii tapahtuman kahvitarjoilusta suomalaisherkuineen.

Paikka

Finland100Park

Hoofdweg Oostzijde 1041

2152 LJ Nieuw-Vennep

Fins Onafhankelijkheidsfeest 2019

7 december 2019

Met veel plezier nodigen we je uit om 102 jaar Finse onafhankelijkheid te vieren samen met de Finse ambassade, de Finnish Dutch Chamber of Commerce en de Finse Zeemanskerk op 7 december in het Finse Huis Rotterdam. Dit jaar bieden we je drie verschillende festiviteiten aan op dezelfde avond. Kies de festiviteiten die je het meest aanspreken.

Salon

In de salon kunnen de gasten genieten van een 4/5 gangen Onafhankelijkheidsmenu, inclusief wijnen (of andere favoriete drankjes). Het diner is gemaakt van de beste, verse ingrediënten en bestaat uit klassieke gerechten met een nieuwe twist. Het programma omvat onder meer een speech

van onze ambassadeur, H.E. Päivi Kaukoranta en live muziek. De bijeenkomst begint met een aperitief en na afloop kun je aansluiten bij de minder formele feestelijkheden in de feesttent in de tuin.

Menu:

- Bietensalade in drie kleuren met geitenkaasmousse en spruitensiroop vinaigrette
- Artisjoksoep uit Jeruzalem met gerookt rendierenvlees en dragonolie, geserveerd met huisgemaakt aardappelbrood
- Zalm bereid op open vuur met pastinaak en verse erwten
- Rosbief met knolselderijpuree, rode bosbessen en cumberland-saus
- Lapse ovenkaas met bosbessenjam, duindoorn-witte chocolade pannacotta

Suomen itsenäisyyspäivän juhla 2019

Meillä on ilo ja kunnia kutsua teidät juhlimaan Suomen 102-vuotisjuhlaa yhdessä Suomen Suurlähetystön, Alankomaat-Suomi yhdistyksen sekä Finnish Dutch Chamber of Commerce -organisaation ja Suomen Merimieskirkon kanssa sen tiloissa Rotterdamissa. Tänä vuonna tarjoamme erilaisia ohjelmavaihtoehtoja, jokaiselle jotain -periaatteella yhdessä juhlassa.

Salonki

Salongissa tarjoillaan 4/5 ruokalajin itsenäisyyspäivän illallinen johon sisältyy viini. Illallinen koostuu parhaista tuoreista ruoka-aineksista joista valmistetaan klassinen illallinen modernilla vivahteella. Ohjelmaan kuuluu myös suurlähettilään, Päivi Kaukorannan puhe ja elävää musiik-

kia. Baarista on mahdollista ostaa muitakin juomia.

Tilaisuus alkaa aperitiivilla ja loppuillasta halukkaat voivat siirtyä epävirallisempaan takapihan juhlatelttaan.

Menu:

- Kolmivärinen punajuurisalaatti vuohenjuustomoussen kera sekä ruusukaalia siirappivinaigrette -kastikkeella höystettynä
- Jerusalemlainen latva-artsikkakeitto savuporonlihan ja rakuunaöljyn kera jonka lisukkeena kotonaleivottua perunarieskaa
- Avotulella paistettua lohta, palsternakkaa ja tuoreita herneitä
- Paahtopaisti, juuriserimuusi, tyrnimarja-valkosuklaa pannacotta

Het menu is ook vegetarisch en/of gluten-vrij verkrijgbaar. Alle ingrediënten bevatten weinig lactose.

Tijd: 17.30-21.00 uur

Prijs: leden €60,- p.p., niet-leden €75,- p.p. De dresscode is vrij, laat je inspireren door de gelegenheid. Er is ruimte voor 55 gasten.

Vinkenzaal

In de Vinkenzaal kun je genieten van een feestelijk driegangig Onafhankelijkheids-menu, inclusief twee glazen wijn. Overige dranken zijn verkrijgbaar aan de bar. Het is een sfeervolle bijeenkomst met live muziek in deze zaal in art deco stijl.

Menu:

- Voorgerecht van gerookte zalm en champignonsalade op een roggecracker
- Rendierstoofpot met aardappelpuree, rode bosbessen en augurken
- Pannacotta + witte duindoorn chocolade

Het menu is ook vegetarisch en/of gluten-vrij verkrijgbaar. Alle ingrediënten bevatten weinig lactose.

Tijd: 18.30-23.00 uur

Prijs: Leden €35 p.p.; niet-leden €45 p.p. Geen dress code. Er is ruimte voor 30 gasten. Na het diner kunt u deelnemen aan de meer informele viering in de Winter Bar in de tuin.

Winter Bar

In de feesttent in de tuin is een informele feestelijke bijeenkomst met een aperitief en een bord met heerlijke snacks. De muziek, een bar met Finse drankjes het feestelijke gezelschap zorgen voor een feestavond vol plezier!

Tijd: 21.00-23.00 uur

Vrije toegang, geen aanmelding nodig
Prijs aperitief en schaal met snacks: €10,-

Menu:

- Alkuruokana savustettu lohi herkkusienisalaatin ja ruiskorppujen kera
 - Poronkärstys, perunamuusi, puolukkahillo ja suolakurkku
 - Tyrnimarja valkosuklaa pannacotta
- Illallinen voidaan halutessa tarjoilla vegetaarisen ja/tai gluteenittoman. Kaikki ainekset ovat vähälaktoosisia. loppuillasta halukkaat voivat siirtyä epävirallisempaan takapihan Talvi Baariin.

Hinta jäsenillemme 35 €/hlö, muille 45 €/hlö
Pukuvallinta on vapaa.
Osallistujamäärä on 30 henkeä.

Talvi Baari

Takapihan juhlateltassa on epävirallinen, mutta juhllainen tilaisuus aperitiivin ja suupalojen kera. Musiikki, baari suomalaisine juomineen ja juhlaesineineen huolehtivat mukavasta juhlasta!

Accommodatie

Wanneer je naar afloopt in Rotterdam wilt overnachten, kun je een kamer boeken in het nieuwe, nabijgelegen hotel Supernova, met een Finse feestkorting. Informeer bij het Finse Huis voor beschikbaarheid en de kortingscode.

Meer informatie op www.finsekerk.com en www.vnf.nu.

Meld je s.v.p. zo spoedig mogelijk aan, in ieder geval vóór 3 december.

info@vnf.nu

Locatie:

Finse Huis (Finse Zeemanskerk)
's-Gravedijkwal 64, 3014 EG Rotterdam
Tel: 010 - 436 6164

Het Finse Huis ligt 1,5 km van Rotterdam Centraal. Neem een tram (21 Schiedam Woudhoek of 23 Marconiplein), OV-fiets of een taxi. Er is betaald parkeergelegenheid in de buurt.

Aika: klo 21.00-23.00

Paikalle on vapaa pääsy

Majoitus

Halutessa on mahdollista yöpyä Rotterdamissa. Lähistöllä oleva uusi Supernova -hotelli tarjoaa juhlaan osallistuville alennuksen. Asiaa voi tiedustella Merimieskirkolta, mistä voi myös saada alennuskoodin.

Asiasta enemmän www.finsekerk.com ja www.vnf.nu.

Ilmoittautumiset mielellään pikaisesti, tai ainakin ennen 3. päivä joulukuuta.

info@vnf.nu

Paikka:

Suomen Merimieskirkko, Rotterdam
's-Gravedijkwal 64 3014EG Rotterdam.
Puhelin: 010 436 6164

Illallinen voidaan halutessa tarjoilla vegetaarisen ja/tai gluteenittoman. Kaikki ainekset ovat vähälaktoosisia.

Aika: klo 17.30-21.00

Hinta jäsenillemme 60 €/hlö, muille 75 €/hlö
Pukuvallinta on vapaa, inspiraatiota voi hakea riippuen siitä, mihin tilaisuuteen haluaa osallistua.

Osallistujamäärä on 55 henkeä.

Vinken Sali

Vinken Salissa on tarjolla kolmen ruokailun itsenäisyyspäivän illallinen johon sisältyy kaksi lasia viiniä. Baarista on mahdollista ostaa muitakin juomia. Live-musiikki luo luo tunnelmaa art deco -tyylisessä miljöössä pidettävään tapahtumaan.

Aika: Klo 18.30-23.00

Merimieskirkko sijaitsee 1,5 km päässä Rotterdamin keskusrautatieasemalta. Paikalle pääsee sieltä ratikalla nr 21 (Schiedam Woudhoek) tai 23 (Marconiplein), OV -vuokrapyörällä tai taksilla. Paikalla on myös runsaasti parkkipaikoja.

Embassy of Finland
The Hague

finnish dutch
chamber of commerce

VNF

Column Verjaardag

Willem
Mulder

10

Kolumni Syntymäpäivä

Katson kauniin neidon kuvaa, olen saanut jo pari näitä kuvia ja pidän niistä kuin kukkaa kämmenellä. Joka yksityiskohta hänestä on minulle tuttu ja katson häntä mielelläni. Vaimoni ei ole lainkaan mustasukkainen siitä että tutkiskelen tarkoin neidon linjoja. Neidon ulkomuoto on vuosien varrella vähän muuttunut ja luulisit että hän on ikäänsä nähden kangistunut, mutta siitä et kyllä huomaa mitään. Neito on laihtunut ja hänellä oli vaikeaa kriisin jälkeen monia vuosia sitten, mutta muuten hän näyttää terveeltä ja elinvoimaiselta. Hänellä on hyvin pullat uunissa. Hän on aito suomalainen, vaatimaton ja hiljainen. Oikeastaan hän ei puhu ollenkaan, hänen maassaan puhuvat muut.

jaardag, dat is opmerkelijk, het is in Finland namelijk niet zo gebruikelijk. Naamdagen zijn daar populairder. Op elke kalender staat onder de datum een aantal namen die die dag feestelijke aandacht krijgen. Er is een dag die jaarlijks wordt gevierd door iedere Fin, de zesde december. Ze wordt 102 jaar dit jaar en nog steeds onafhankelijk van anderen. De burenhielden soms en een keer had ze ook een flinke ruzie van 5 jaar, maar over het algemeen kon ze het best alleen af. En nu was het tijd voor een feestje. In tegenstelling tot haar honderdjarige geboortedag besloot ze het dit jaar wat rustiger te doen, niet al te veel ophef, een Fin waardig. Er komen tenslotte nog jaren genoeg.

Buiten haar land staat de natuur onder druk, betogingen tegen vervuiling zijn nodig om het te behouden. Daar moet alles ook snel, alles moet snel zodat er meer gedaan kan worden, zelfs in vakanties. Daar heeft ze geen boodschap aan, haar natuur is oneindig en wordt waar mogelijk beschermd. Ze heeft alle tijd van de wereld en dat is de reden waarom ik zo van haar houd. Ze maakt tijd voor je als je haar nodig hebt. Bij haar is tijd anders, past beter en je voelt je snel op je gemak. Ik mis haar en kijk op de kalender voor een gaatje. Er is geen haast, ik weet waar ze woont, ze zal nooit verhuizen. De bomen op haar land groeien door en de meren blijven gevuld met fris helder water. Ze woont op een plek waar de natuur de baas is.

‘Heb je weer een nieuwe kaart van haar?’ vraagt mijn vrouw zonder een spoor van jaloezie. ‘Ja, ik hou van haar,’ antwoord ik. ‘Ik ook,’ zegt ze dromerig. Ik vouw zorgvuldig de kaart van Finland op, het wordt weer eens tijd voor een bezoekje.

Willem Mulder

kiireellä vieläpä loma-aikanakin niin että saadaan tehtyä niin paljon kuin mahdollista. Hänellä kaikki on toisin, hänen luontonsa on rajaton ja sitä suojellaan kaikin mahdollisin keinoin missä vain on tarpeellista. Hänellä on aikaa ja siksi rakastan häntä. Hänellä on aikaa kuunnella sinua kun tarvitset häntä, hänen seurassaan tunnet olosi heti turvalliseksi. Minulla on ikävä neitoa ja etsin kalenterista sopivaa aikaa vierailulle. Kiirettä ei lainkaan, tiedän missä hän asuu, hän ei muuta koskaan. Puut hänen maaperällään kasvavat edelleenkin ja järvet ovat täynnä raikasta, kirkasta vettä. Hän asuu paikalla, missä luonto on pomo. ‘Onko sinulla taas uusi kuva hänestä?’ kysyy vaimoni, eikä hän näytä tippaakaan mustasukkaiselta. ‘Kyllä, rakastan häntä’, minä vastaan.

‘Niin minäkin’, hän vastaa uneksiva katse silmissään. Taitan huolellisesti Suomen kartan koon, on aika suunnitella matkaa.

Willem Mulder
Käännös: Irja Lammers

11

Zomer in Lapland

Deze zomer had ik een kort *artist-in residence* verblijf in Kemijärvi, Fins Lapland. Op een zondagmorgen was ik uitgenodigd door de lokale Kalevala-vrouwen groep, voor een bijeenkomst die ze voor mij vertaalden als 'airing your national costume'.

Miranda
Visser

Het was een bijeenkomst in de oude pastorie met koffie, gebak, muziek en zang, maar vooral ook een grote groep dames in klederdracht. Een aantal met lokale, regionale dracht, maar ook van andere plaatsen in Lapland en elders in Finland, ook gebieden die nu in Rusland liggen. De verschillen zaten vooral in de kleuren en de leeftijd van de kleding en accessoires. De kleding was soms door meerdere generaties vrouwen gedragen en waren zeer kostbaar. Enkele dames hadden geen klederdracht maar droegen kleding geïnspireerd door de Kalevala, of kleding die in de 19e eeuw

werd gedragen. De dames kwamen één voor één naar voren en vertelden uitgebreid over hun kleding. De klederdracht wordt niet dagelijks gedragen, maar op hoogtijdagen, zoals bruiloften, jubilea en begrafenissen en natuurlijk deze jaarlijkse bijeenkomst. Ondanks ik geen Fins versta, was het een hele leerzame en vooral ook gezellige zondagochtend. Dank aan de Kalevala-dames!

Miranda Visser

12

Kesä Lapissa

Tänä kesänä saatoin viettää lyhyen ajan *artist-in residence* majoituksessa Kemijärvellä, Suomen Lapissa. Paikallinen Kalevala naisten ryhmä oli kutsunut minut sunnuntaiaamuna tilaisuuteen, jota he kutsuivat nimellä 'airing your national costume'.

Vanhassa pappilassa tarjottiin kahvia maukkaan kahvileivän kera, musiikkia ja laulua, mutta ennen kaikkea paikalla oli suuri ryhmä kansallispukuisia naisia. Jotkut kantoivat paikallista seudun pukua, mutta nähtävänä oli myös pukuja muualta Lapista ja muualtakin Suomesta mukaan lukien alueet jotka nykyään kuuluvat Venäjälle. Erot puvuissa näkyivät etenkin väreissä, puvun iässä ja koristeissa. Jotkut puvut olivat olleet käytössä useiden sukupolvien ajan ja siten hyvin arvokkaita.

Muutammat naiset eivät kantaneet kansallispukua vaan Kalevala vaikutteista asua, tai asua jota oli käytetty 1900-luvulla. Vuorotellen naiset esittelivät pukunsa ja kertoivat niistä yksityiskohtaisesti. Kansallispukua ei käytetä päivittäin vaan vain erikoistilaisuuksissa kuten häissä ja muissa juhlatilaisuuksissa, hautajaisissa ja luonnollisesti tässä vuosittaisessa tapahtumassa.

Siitä huolimatta etten hallitse suomen kieltä koin tämän sunnuntaiaamun tilaisuuden hyvin opettavana ja etenkin hyvin miellyttävänä hetkenä. Kiitos Kalevala-naisille!

Miranda Visser

Käännös: Kirsi van Rijn-Nikkinen

13

De plek ontdekt

Wat is er nu Finser dan het je terugtrekken in het bos, tussen de bomen weg te zijn van dagelijkse beslommeringen, weg van andere mensen, in meditatieve stilte de natuur te beleven, het bos als tempel. Het kan in de Finse bossen rond Helsinki daarom soms behoorlijk druk zijn.

De Finse natuurtempel die het onderwerp van ons raadspel 'Ontdek de plek' is, ligt ver weg van de drukte van de steden, bij Vuonisjärvi in Karelië. Veel mensen herkenden de houten kapel op de foto en schreven over mooie herinneringen aan deze plek. Het ging om de kapel van Paateri in de gemeente Lieksa, gebouwd vlakbij het woonhuis en atelier van Eva Ryyänänen.

Daniël Loos Het leven van Eva Ryyänänen

Eva Ryyänänen (geboren als Eeva Åsenbrygg) is in 1915 in Noord-Savo geboren, waar zij in de boerengemeenschap van Veremä opgroeide. In haar jeugd maakte

De zeven broers op de kei | Veljekset hiidenkivellä

ze al vele houtsnijwerkjes van vogels, katten en paarden. Op achttienjarige leeftijd viel ze op met een bijzondere sculptuur van 'De zeven broers' zingend op een kei

ruudessaan hän veisteli puusta lintuja, kissoja ja hevosia. Hän herätti 18-vuotiaana huomiota erikoisella veistoksellaan "Veljekset Hiidenkivellä", joka esitti Aleksis Kiven tunnetun romaanin hahmoja. Hän pääsikin sen ansiosta opiskelemaan Suomen taideakatemiaan Helsinkiin 1934-1939. Valmistuttuaan hän jätti taidemaailman ja kaupunkielämän taakseen ja palasi Paavo Ryyänänen kanssa kummankin yhteiselle synnyinseudulle pohjoiseen harjoittamaan maataloutta. Paavo Ryyänänen hän oli tavannut Helsingissä. Hyvä esimerkki hänen perinteisestä suomalaisesta taustastaan on seuraava: ensimmäisenä päivänä palattuaan kotipaikkakunnalleen Vieremälle Eva Ryyänänen osallistui lypsykilpailuihin, jotka hän voitti. Hän avioitui Paavon kanssa vuonna 1944 ja he rakensivat Paateriin, Paavon isältäään lunastamalle maalle saunan. He asuivat saunassa seit-

uit de beroemde roman van Alexis Kivi, waarna haar een opleiding aan de Finse Kunstacademie in Helsinki werd gegund (het Ateneum, van 1934 tot 1939). Hier-na keerde ze echter de kunstwereld en het stadse leven de rug toe om zich met Paavo Ryyänänen, die ze in Helsinki had ontmoet, een boerenbestaan op te bouwen in hun noordelijke geboortestreek. Om haar traditionele Finse achtergrond te schetsen: de eerste dag dat Eva Ryyänänen weer in haar geboortedorp Vieremä terug was, deed ze mee aan een koeien-melkwedstrijd, die ze won. Met Paavo trouwde ze in 1944 en op de grond bij Paateri, die Paavo van zijn vader had overgenomen, bouwden ze een sauna. Hierin woonden ze zeven jaar, tot het huis dat ze ernaast bouwden klaar was.

Eva bleef beelden maken voor zover haar werk als boerin het toeliet, waaronder opdrachten voor kerken in de omgeving. Het grote keerpunt kwam pas in 1974 toen ze

Eeva Åsenbrygg, 1934

semän vuotta, kunnes saunan viereen rakennettu talo valmistui. Eva teki veistoksia niin paljon kuin työllään maatilalla ehti. Hän sai muun muassa tilauksia lähistöllä sijaitsevilta kirkoilta. Merkittävä käännekohta tapahtui vasta vuonna 1974, kun hän sai pitää näyttelyn Amos Anderssonin museossa Helsingissä. Näyttely oli menestys ja se siirtyi sitten Tampereelle ja Turkuun. Hänen lä-

Het atelier van Eva Ryyänänen | Eva Ryyänänen atelier

kon exposeren in het Amos Andersson Museum in Helsinki, een succesvolle tentoonstelling, die daarna ook in Tampere en Turku te zien was. Het was dus pas op 59-jarige leeftijd dat ze als kunstenaar echt doorbrak. Met het verschijnen van haar boek 'De bloeiende boom van Karelië' in 1977 verkreeg ze nog meer nationale en internationale roem.

De bloeiende boom van Karelië | Karjala kukkiva puu

pimurtonsa taitelijana tapahtui siis vasta 59-vuotiaana. Kun hänen kirjansa *Karjalan kukkiva puu* ilmestyi vuonna 1977, hänestä tuli entistä tunnetumpi sekä kotimaassa että ulkomailla.

Paaterin kappeli

Evan atelierjeessa ja kotitalossa Paaterissa alkoi käydä yhä enemmän hänen töidensä ihailijoita. Kerran eräs vierailija näki pinon

Paikka tunnistettu

Mikä onkaan suomalaisempaa kuin mennä metsään, vetäytyä puiden lomaan pois päivän huolista ja muiden ihmisten seurasta ja kokea luonto meditatiivisessa hiljaisuudessa, metsä temppelinä. Siksi Helsingin ympäristön metsissä voi joskus olla oikea ihmisvilinä.

Suomalainen luonnontemppeli, joka oli arvoituksemme 'Tunnista paikka' aiheena, on kaukana kaupunkien melskeestä, Vuonislahdessa Karjalassa. Monet tunnistivat kuvassa näkyvän puisen kirkon ja kertoivat paikkaan liittyviä kauniita muistoja. Kyseessä on Paaterin kirkko Lieksan kunnassa. Kirkko sijaitsee lähellä Eva Ryyänänen kotia ja atelierjea.

Eva Ryyänänen elämä

Eva Ryyänänen (omaa sukua Åsenbrygg) syntyi vuonna 1915 Pohjois-Savossa, jossa hän varttui Vieremän kylässä. Jo nuo-

Paaterin kappeli

Paaterin kappeli

Haar atelier en woonhuis in Paateri werden steeds vaker bezocht door liefhebbers van haar werk. Een bezoeker zag een keer de boomstammen opgestapeld liggen te drogen als werk materiaal voor nieuwe sculpturen en merkte op dat het er genoeg waren om een kerk van te bouwen. Die gedachte bleef bij Eva in het hoofd hangen en van 1989 tot 1991 ont-

stond de Paateri kappeli. De gemeente Lieksa betaalde aanvullend werkmateriaal en enkele extra werkkrachten.

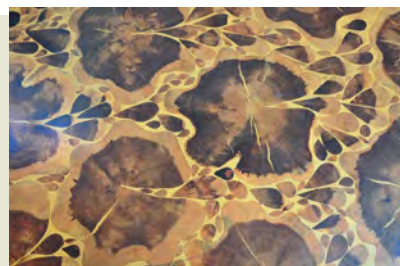
De kapel is een kerk die door de Lutherse parochie van Lieksa wordt gebruikt, maar het is ook een kunsttempel, een plek gewijd aan de fraaie sculpturen van Eva Ryynänen, die volledig in harmonie met het gebouw en het meubilair verschijnen.

Alles aan deze kapel heeft de kunstenaar zelf ontworpen: de robuuste banken, de vloer, de deuren, ieder uit één stuk gesneden, en het grillige altaar, bestaande uit het omgekeerde wortelstelsel van een spar. 'Ontwerpen' wil in dit geval ook zeggen: gebruiken wat de natuur zelf aan vormen en scheppende kracht laat zien. Want boven alles is de kapel van Paateri een natuurtempel, ode aan hout, bomen, groei. "De aarde is mijn bron, de mens is één met de natuur", aldus Eva Ryynänen.

De deuren zijn uit één stuk gemaakt. De Red cedarstammen haalde Eva Ryynänen hiervoor speciaal uit Canada. | Ulko-ovet on tehty yhdestä kappaleesta. Eva Ryynänen tuotti jättiläistuijat tätä varten Kanadasta.

tukkeja kuivumassa uusia veistoksia varten ja huomautti, että niitä oli tarpeeksi kirkon rakentamista varten. Ajatus jäi itä-mään Evan päähän ja vuosina 1989-1991 syntyi Paaterin kirkko. Lieksan kunta mak-

De houten vloer | Puulattia

soi muut materiaalit ja muutamien raketajien palkan.

Kirkkoa käyttää Lieksan luterilainen seurakunta, mutta se on myös taidetempel, paikka joka sisältää Eva Ryynäsen kauniit veistokset, jotka ovat täydellisessä sopusoinnussa rakennuksen ja sen kalusteiden kanssa.

Taiteilija on suunnitellut kaiken kirkossa: tukevat penkit, lattian, ovet, jotka on tehty yhdestä kappaleesta, ja erikoisen alttarin, joka koostuu ylösalaisin käännetyistä

Behalve de kapel is er hier nog veel meer te zien: het woonhuis en het atelier zijn afgeladen vol met beelden, van engelen tot dansende beren. Eva Ryynänen maakte gedurende haar leven ongeveer 500 beelden, voornamelijk van hout, enkele van brons of marmer. En sinds 1993 is er ook een cafeetje met expositieruimte/winkel van haar hand verzezen.

De oplossingen

Dat Paateri goed wordt bezocht, blijkt ook uit de vele goede inzendingen die we hebben ontvangen. Van sommigen kregen we nog wat leuke aanvullende informatie.

Chris Vermeulen wist te melden dat begin jaren zeventig een stel houten panelen van Eva Ryynänen de Rotterdamse Zeemanskerk sierden, in de tijd van Merimiespapi Jorma Bäckmann. Ten tijde van zijn opvolger ds. Kaj Engström zou het bij de toenmalige renovatie zijn opgeslagen

kuusen juurakosta. Suunnittelu tarkoittaa tässä tapauksessa myös, että on käytetty kaikkea luonnon tarjoamaa, kuten muotoja ja luovaa voimaa. Sillä Paaterin kirkko on ennen kaikkea luonnontempel, kunnianosoitus puulle, puille ja kasville. "Maa on minun lähtökohtani. Ihminen on yhtä luonnon kanssa", kuten Eva Ryynänen sanoi.

Kirkon lisäksi on muutakin nähtävää: kotitalo ja atelier ovat täynnä veistoksia, enkeleistä tanssiviin karhuihin. Eva Ryynänen teki elämänsä aikana noin 500 veistosta, pääasiassa puusta, mutta joitakin pronssista ja marmorista. Vuonna 1993 avattiin myös kahvila, jossa on Evan suunnittelema näyttelytila ja myymälä.

Ratkaisut

Paaterin suosio kävi myös ilmi monista oikeista vastauksista, joita saimme. Jotkut lähetivät myös hauskaa täydentävää tietoa.

De kerk met achterin het altaar | Kirkko ja alttari

en vervangen door een geweven kruis. Later is het via België weer naar Vuonisjärvi teruggekeerd (foto rechtsonder).

Auli Snickers blijkt ook persoonlijke herinneringen te hebben: "Het huis van Eva en Paavo Ryynänen ken ik al mijn hele leven. Ik ben vaak bij het echtpaar Ryynänen op bezoek geweest, als kind, maar ook later toen ik al in Nederland woonde. Alles in het huis was van hout gemaakt en het was

De panelen uit de Zeemanskerk | Merimieskirkon puupaneelit

Chris Vermeulen kertoi, että 1970-luvun alussa Rotterdamin merimieskirkossa oli Eva Ryynäsen puupaneelit koristeena. Pappina oli tuolloin Jorma Bäckmann. Hänen seuraajansa Kaj Engströmin aikana paneelit varastettiin kirkon kunnostuksen yhteydessä ja niiden tilalle tuli kudottu

prachtig om te zien hoe de kleine en tengere Eva in de stal met grote houtstukken om kon gaan. Wat ons als kind verbaasde, was dat Eva en Paavo daar gewoon woonden en leefden tussen alle mooie kunst-

risti. Paneelit kulkeutuivat ilmeisesti Belgian kautta takaisin Vuonisahteen. Auli Snickersillä oli myös henkilökohtaisia muistoja: "Olen tuntenut Eva ja Paavo Ryyntäsen kodin koko ikäni. Vierailin Ryyntäsen pariskunnan luona usein lapsena, mutta myös myöhemmin, kuin asuin jo Hollannissa. Heidän kotonaan kaikki oli puusta ja oli hienoa nähdä, kuinka pieni ja hento Eva käsitteli suuria puunkappaleita navetassa. Lapsina meitä ihmetytti, että Eva ja Paavo vain asuivat ja elivät kaikkien kauniiden taide-esineiden keskellä. Kirkko rakennettiin myöhemmin ja olemme käyneet siellä muutamia kertoja. Eva oli sukua minulle isäni kautta (Åsenbrygginsuku)."

Palkinnon saajat:

Seuraavat henkilöt tunnistivat paikan: Aino van Dijck-Koivu, Riitta Paksu, Eeva-Maija Rondhuis, Anneli Smit, Auli Snik-

stukken. De kapel is later gebouwd. Wij zijn er een paar keer geweest. Eva was via mijn vader familie voor mij (familie Åsenbrygg)."

En de prijs gaat naar:

De plek is herkend door: Aino van Dijck Koivu, Riitta Paksu, Eeva-Maija Rondhuis, Anneli Smit, Auli Snickers, Vuokko en Chris Vermeulen, Minna Rätty en Wouter Winkelman.

Onder deze goede inzendingen hebben we een fraaie theedoekset verloot van Mervi Helinä Luttinen (www.mervi-helina.com).

Deze prijs gaat naar:

Eeva-Maija Rondhuis
Gefeliciteerd!

Op pag. 34-35 weer een nieuw raadsel.

Daniël Loos

Foto's van de auteur, juli 2014

kers, Vuokko ja Chris Vermeulen, Minna Rätty, Wouter Winkelman. Näiden vastaajien kesken arvottiin Mervi Helinä Luttisen kaunis pyyheliinasetti (www.mervi-helina.com).

Palkinnon voitti:
Eeva-Maija Rondhuis
Onneksi olkoon!

Sivulla 34-35 on taas uusi arvoitus.

Daniël Loos

Käännös: Mia Uusitalo

Kuva kirjoittajasta heinäkuussa 2014

Finse kookles

Vanaf januari 2020 starten we met een reeks kooklessen.

Hierin komen een aantal klassieke gerechten aan bod, zonder poespas en met ingrediënten die je in een gewone supermarkt vindt.

Heb je altijd al willen weten hoe je Finse gerechten maakt? Of wil je indruk maken op je gasten door een Fins gerecht op tafel te toveren? Dan is deze cursus voor jou! Op een zondagmiddag (15-17 uur) ga ik stapwijze laten zien hoe je een gerecht klaar moet maken. Na afloop proeven we samen of neem je het gerecht in een bakje mee naar huis.

De eerste les gaat over Finse vissoep ofwel kalakeitto. Meld je aan bij info@vnf.nu (geef aan welke zondag jouw voorkeur heeft). De les wordt gegeven in het Neder-

lands en Fins, en indien nodig Engels.

Voor wie: groepen (maximaal 6-8 personen) en individuen (kinderen vanaf 10 jaar)

Waar: Den Haag (Loosduinen, goed bereikbaar met OV vanaf Centraal)

Wanneer: zondagmiddag 12, 19 of 26 januari 2020 van 15-17 uur.

Kosten: Leden €15,-, niet-leden €20,-, (als je lid wordt dan is deze cursus gratis).

Heli Maquelin-Tervahauta

Ruoanlaittokurssi

Tammikuusta 2020 alkaen aloitamme sarjan kokkauskursseja jossa laitamme rehtiä suomalaista kotiruokaa. Oletko aina halunnut tietää miten suomalaista ruokaa laitetaan? Tai haluatko tehdä vaikutuksen vieraisiin ja loihtia suomalaisen ruokalajin tarjoiltavaksi (juhla) pöytään?

Tule kurssillemme! Sunnuntai-iltapäivän aikana (15-17) näytän vaihe vaiheelta miten tietty ruokalaji valmistetaan. Oppitunnin jälkeen pääsemme maistamaan kokkauksen tuloksia tai ruokaa voi ottaa mukaan säilytysastiassa.

Ensimmäisellä oppitunnilla laitamme kalakeittoa. Ilmoittautua voi sähköpostitse info@vnf.nu (mainitse mikä sunnuntai sopii). Puhun hollantia ja suomea sekä tarvittaessa englantia.

Kenelle: ryhmille (maksimi 6-8 henkeä) ja yksittäisille henkilöille (lasten alaikäraja 10 vuotta)

Missä: Haagissa (kaupunginosa Loosduinen – hyvät kulkuyhteydet julkisilla)

Milloin: sunnuntai-iltapäivällä 12, 19 tai 26 tammikuuta 2020 klo 15-17

Hinta: Jäsenet €15,-, ei-jäsenet €20,- (jos liityt jäseneksi, kurssi on ilmainen).

Heli Maquelin-Tervahauta

In Helsinki met de scootmobiel

Finland is altijd het land van mijn dromen geweest. Als kind was ik al gefascineerd door het land van de duizend meren. Wij gingen 20 jaar naar Fins Lapland, zomer en winter. Wij genoten van de weidsheid, de prachtige natuur.

Machteld
Aletta

Het laatste jaar, inmiddels oud geworden, maar wel in redelijke conditie, bedacht mijn levensgezellin dat een reis naar Helsinki mogelijk zou moeten zijn, ondanks mijn beperking (niet lang kunnen lopen), met de scootmobiel.

Wij zochten naar een mogelijkheid, om die mee te nemen naar Helsinki, dan wel er een te huren.

Van een kennis kreeg ik een adres in Helsinki: (palveluneuvoja@kansallisneuvonta.fi) Een dag later kreeg ik een volgende email van hen van een verhuuradres (www.apuajoneuvo.fi/uusi)

[apuajoneuvo.fi/uusi](http://www.apuajoneuvo.fi/uusi)) voor 'seniori skootereita'. Daar was ik aan het goede adres. Alle scootmobielen, 4 wielig, 3 wielig, elek-

trische rolstoelen waren daar per maand te huur.

Wij mailden naar dat adres en kregen contact met Harri Puro (harri.puro@kuusiluoto.fi, tel. +3580401244282) met postadres in Tuusula en winkel in Järvenpää. Na enig ge-email ging alles vanzelf. We kregen de scootmobiel op de afgesproken plaats en tijd, waar hij ook na 10 dagen weer werd afgehaald.

Harri Puro was een heel aardige Finse mijnheer. Hij vertelde, dat zijn dochter in Nederland woont en graag zou willen hel-

pen, als dat nodig zou zijn. Haar adres is riika.puro@gmail.com. Wellicht is dat voor liefhebbers makkelijker?

Wij hebben een goede vakantie gehad. De scootmobiel bracht ons waar ik niet naartoe kon lopen. En in het appartement was een stopcontact, waar we hem konden opladen.

Wij hebben genoten van een heerlijke ontspannen vakantie in Helsinki.

Machteld Aletta

20

Helsingissä ajoapuneuvolla

Suomi on aina ollut unelmieni maa. Jo lapsena olin ihastunut tähän tuhansien järvien maahan. Kävimme Suomessa kesäisin ja talvisin 20 vuoden ajan. Nautimme upeasta luonnosta ja sen avaruudesta.

Viime vuonna, jo vanhaksi tulleet, mutta vielä kohtalaisessa kunnossa, ehdotti elämän- kumppanini että matka Helsinkiin pitäisi olla mahdollista ajoapuneuvon tukemana, muuten kun en pysty enää kävelemään pitkiä etäisyyksiä.

Tutkimme vaihtoehtoja joko ajoapuneuvon ottoa mukaan tai sen vuokrausta Helsingissä. Saimme tutulta sähköposti-osoitteen (palveluneuvoja@kansallisneuvonta.fi) ja sieltä osoitteen josta voi vuokrata ajoapuneuvoja (www.apuajoneuvo.fi/uusi). Kaikenmallisia ajoapuneuvoja, 3-

tai 4-pyöräisiä sekä sähköpyörätuoleja on mahdollista vuokrata sieltä kuukaudeksi. Saimme Harri Puron yhteystiedot (harri.puro@kuusiluoto.fi, tel. +3580401244282), jonka postiosoite on Tuusula ja jonka kauppa on Järvenpäässä. Kaikki sujui mukavasti. Saimme sitä kautta ajoapuneuvon luovutettuna sovittuun paikkaan sovittuna aikana, minne sen myös luovutimme 10 päivän jälkeen.

Erittäin ystävällinen Harri Puro kertoi tyttärensä asuvan Hollannissa ja myös hänen olevansa valmis auttamaan missä voi. Hänen osoitteensa on: riika.puro@gmail.com. Ehkä siitä on apua muillekin.

Meillä oli hieno loma. Apuajoneuvon avulla pääsimme paikkoihin, jonne en

olisi voinut kävellä. Asunnossamme oli sähkörasia jolla voimme sen ladata. Nautimme kovasti ihanan huolettomasta Helsingin lomastamme.

Machteld Aletta

Käännös: Kirsi van Rijn-Nikkinen

Een Zweeds en Fins kreeftenfeest

Björn
von Ubisch

Zaterdag 21 september jl. werd het kreeftenfeest gevierd in het Finse Huis in Rotterdam. Dit werd georganiseerd door de Zweeds-Nederlandse Vereniging en Vereniging Nederland-Finland. De Finse catering werd door Hanna Buttigieg gere-

geld, van menu tot en met het opruimen (het Finse Huis is ook de Finse Kerk in Rotterdam met zondagsdiensten en is open voor iedereen). Het is ook mogelijk daar een hapje te eten. De voertaal is Fins en Engels als het niet anders kan (Nederlands is soms moeilijk).

Het feest begon in de tuin met lekker weer, stralende zon en een welkomstdrankje. De Finse en de Zweedse leden konden het meteen met elkaar vinden. Rune, de voorzitter van de Finse vereniging heette iedereen welkom en nodigde de leden uit om naar boven te gaan voor een lekkere maaltijd.

Daar heeft Rune een toespraak gehouden over het feit dat Zweden en Finnen sinds een hele lange tijd weer gemeenschappelijk aan tafel zaten (sinds 1809, toen Fin-

land was afgestaan aan Rusland). Rune vertelde ook over de voormalige Finse president Carl Gustaf Mannerheim en zijn invloed op sterke drank. De Finse nationale borrel is een soort wodka gemaakt van granen en de Zweedse is *brännvin*, gemaakt op basis van aardappels. Allebei worden gekruid met lekkere ingrediënten om de smaakpapillen te stimuleren. Na een paar lekkere kleine hapjes, soep en Finse quiche, was het tijd voor de kreeften. Iedere tafel kreeg een grote schaal. Onder het eten werden Finse en Zweedse 'nubbevisor' gezongen onder leiding van Mervi, bestuurslid van de Finse vereni-

ging. De tekst werd op de muur geprojecteerd zodat iedereen kon meezingen. Na veel gebabbel en nieuwe kennissen te hebben gemaakt was het rond 22.00 uur tijd om afscheid te nemen. Iedereen ging naar huis na een geslaagd feest.

Björn von Ubisch

22

Suomalaisten ja ruotsalaisten yhteiset rapujuhlat

Rapujuhla vietettiin lauantaina 21. syyskuuta Rotterdamin Merimieskirkolla, joka on toiselta nimeltään Finse huis. Alankomaat-Ruotsi- ja Alankomaat-Suomi yhdistys järjestivät juhlan yhdessä. Tarjoilun kaikkine järjestelyineen hoiti Hanna Buttigieg. (Finse Huis on myös suomalaisten kirkko tarjoen joka sunnuntai jumalanpalveluksen ja jonne jokainen on tervetullut. Lisäksi siellä on mahdollista syödä. Finse Huisin työntekijät puhuvat pääasiassa suomea ja englantia, hollannin kieli sujuu joltain vähemmän helposti).

Juhlat alkoivat puutarhassa tervetuliaisjuomalla auringon miellyttävästi paistaessa. Suomalaiset ja ruotsalaiset

löysivät pian toisensa. Rune, suomalaisen yhdistyksen puheenjohtaja, toivotti jokaisen tervetulleeksi ja kutsui mukanaolijat nauttimaan herkullisesta ateristiasta. Puheessaan myöhemmin Rune totesi ruotsalaisten ja suomalaisten taas pitkää aikaa istuvan saman pöydän ääressä (vuoden 1809 jälkeen, jolloin Suomi siirtyi Ruotsilta Venäjän valtaan). Rune kertoi myös tuolloisella presidentillämme, marsalkka Carl Gustav Mannerheimilla, olleen vaikutusta väkevien juomien käyttöön. Suomalaisen kansallisyryppy on viljasta valmistettu vodkan tyyppinen juoma, kun taas ruotsalaisten vastaava juoma, *brännvin*, on valmistettu perunasta. Molem-

pien juomat maustetaan vielä mukavasti kiihottamaan makuhermoja. Jokaiseen pöytään tuotiin suuri vati rapuja. Syönnin aikana laulettiin suomalaisia ja ruotsalaisia ryyppylauluja, 'nubbevisor', suomalaisen yhdistyksen hallituksen jäsenen, Mervin johdolla. Jokainen voi laulaa mukana seinälle heijastetun tekstin avulla. Ilta sujui miellyttävästi puhellessa ja uusien tuttavuuksien syntyessä, kunnes kello 22.00 aikaan tuli lähdön hetki. Oli

kuitenkin helppoa palata kotiin niin onnistuneen juhlan jälkeen.

Björn von Ubisch

Käännös: Kisri van Rijn-Nikkinen

23

Oona Mutikainen

24

Kolumni Koirapuisto

Käymme koirieni Osmon ja Reijon kanssa useamman kerran viikossa koirapuistossa. Suomen tiukan koirien kiinnipitolain vuoksi koirilla ei ole juuri muualla mahdollisuutta (laillisesti) juosta ja leikkiä vapaana. Vaikka koirien kanssa ilman hihnaa luonnossa samoilu voittaa liikuntana pienessä aitauksessa seisoskelun, on koirapuistoon keskittyvällä ulkoilulla myös hyvät puolensa.

Ystäväni asui koiransa kanssa Goudassa muutaman vuoden. Hän valitteli, että vaikka koira pääsi ulkoilemaan paljon enemmän ilman hihnaa, koirakavereita ja koiranulkoiluttajakavereita oli vaikea löytää. Koska koirat pääsivät ulkoilemaan vapaammin lähes missä vain, ne myös olivat missä vain, eivät keskitetysti tietyssä

rond konden lopen, liepen zij dan weer hier en dan weer daar en niet altijd op een vaste plek. Honden kwamen elkaar bij toeval tegen en de ontmoetingen duurden kort. De honden leerden elkaar niet echt kennen en de mensen ook niet. In Finland is dat anders. Wanneer je vier jaar lang hetzelfde parkje bezoekt, worden de gezichten van de mensen en de snuiten van de honden je vertrouwd of je dat wilt of niet. Honden hebben duidelijk hun eigen goede vrienden. Ik had nooit kunnen bedenken zo vertrouwd te kunnen raken met sommige van de hondeneigenaren. Terwijl de honden spelen, praten wij over van alles. Finnen en 'small talk', dat kan alleen in een hondenpark. Het gekke is dat ik de namen van die mensen niet ken. Zij zijn het baasje van

paikassa. Koiria kyllä tavattiin, mutta kohtaamiset jäivät lyhyiksi ja satunnaisiksi. Koirat eivät tutustuneet toisiinsa kunnolla, saati ihmiset.

Toisin on Suomessa. Kun käy neljä vuotta samassa puistossa, muiden vakio-kävijöiden naamat ja kuonot tulevat pakostakin tutuksi. Koirilla on selkeästi omat parhaat ystävänsä. Sen sijaan en olisi itse uskonut, kuinka läheinen minusta on tullut muiden omistajien kanssa. Koirien leikkiessä puhumme kaikesta maan ja taivaan väliltä. Suomalaiset ja small talk - vain koirapuistossa!

Omituisinta on, että en juurikaan tiedä näiden ihmisten nimiä. He ovat Maxin isäntä, Ainon emäntä, Sulon emäntä ja niin edelleen. Tapaan heidät useita kertoja viikossa.

Max, het vrouwtje van Aino, het vrouwtje van Sulo, enzovoort. Ik ontmoet hen verschillende keren per week en weet veel van hen, van hun familie, van hun werk en van hun vakanties. En ik herinner mij van elke hond de naam maar van de mensen eigenlijk niet.

Misschien is die anonimiteit de reden dat er in het hondenpark zo makkelijk gepraat wordt. Het is ook makkelijk om aan de praat te raken. Eerst vraag je, is het een teefje of een reu en hoe heet ie, hoe oud is ie, is ie gesteriliseerd? Daarna kun je over iets anders beginnen. De hond is als een masker dat je kunt afnemen: vaak herkennen wij elkaar niet zonder hond. Ik heb trouwens ook echte vrienden gekregen, vrienden van wie ik de naam wel ken. De hond van mijn beste hondenparkvrienden is gelukkig ook de beste vriend van mijn honden. De eigenaars van Samuli zijn een Belgisch-Slowaaks echtpaar. En zoals dat vaak gaat met ex-

Tiedän heidän paljon heidän perheistään, töistään ja lomistaan, ja muistan jokaisen koiran nimen - vaan en heidän nimiään. Ehkä tämä anonymiys on syy sille, että koirapuistossa on niin helppo keskustella. Keskustelu on ensinnäkin helppo aloittaa kenen tahansa kanssa. Ensinnä kysytään, onko toisen koira narttu vai uros, minkä niminen, kuinka vanha, onko kenties leikkattu? Sitten siirrytään kaikkeen muuhun. Koira on kuin naamio, jonka voi riisua: usein emme edes meinaa tunnistaa toisiamme ilman koiria.

Olen toki saanut myös oikeita, nimellisiä ystäviä. Parhaiden koirapuistoystävieni koira on onneksi myös omien koirieni paras ystävä. Samulin omistajat ovat belgialais-slovakialainen pariskunta, ja kuten usein expatriateilla, heilläkään ei ole liikaa suomalaisia ystäviä työkavereiden lisäksi. Meistä on tullut hyviä ystäviä myös koirapuiston ulkopuolella, mutta vieläkin

© Hanna-Mari Lappalainen

pats hebben ook zij buiten hun collega's niet veel Finse vrienden.

Wij zijn ook buiten het hondenpark goede vrienden geworden, maar nog steeds ligt het zwaartepunt van onze vriendschap in het hondenpark, die kleine met een hek omgeven ruimte waar je in plaats van in de hondenpoep in een nieuwe vriendschap kunt stappen. En waarbij het niet uitmaakt of je een Fin, een buitenlander of een hond bent.

Oona Mutikainen
Vertaling: Carel van Bruggen

25

'Happy Doggy Park' (© Pauliina Lindell)

ystävyytemme keskiössä on koirapuisto: se pieni aitaus, jossa saatat koirankakan sijaan astua uuteen ystävyyteen, olit sitten suomalainen, ulkomaalainen tai koira.

Oona Mutikainen

Motorreis naar Finland

Augustus 2019

Het was een lang gekoesterde wens om op een dag alleen op de motor naar Finland te gaan. Dit was vooral ingegeven door het feit dat ik mijn lagere school tijd in Finland heb doorgebracht (Aviisi 2017-4). Mijn vader was daar uitgezonden voor de KLM, waardoor wij met ons gezin 6 jaar in Helsinki hebben gewoond (1958-1964). Ik heb het ervaren als een prachtige jeugd, 's winters skiën en 's zomers de stad uit naar het land om te vissen en bosbessen en cantharellen te zoeken en te zwemmen. Ook heeft meegespeeld dat ik jaren later op de middelbare school enorm onder de indruk was van de film 'Easy Rider'. Zelfs zodanig dat ik eerder mijn motorrijbewijs haalde dan mijn autorijbewijs.

Guus de
Rotte

Dus het lag min of meer in het verschiet om op een dag per motor terug te keren naar het land waar ik een deel van mijn jeugd had doorgebracht. En het

werd een fantastische soloreis vol herinneringen!

De maanden juni en juli heb ik gebruikt om mij terdege voor te bereiden. Allereerst de route. Na uitgebreide overwegingen besloot ik dat de beste route voor mij zou zijn van Nederland via Hamburg naar Kiel. Daar zou ik de Stena Line nemen naar Gotenburg. Dan noordwaarts door Zweden tot aan Haparanda. Dan de grens over, Finland in om zodoende in ongeveer een week van Nederland naar Rovaniemi te rijden. Na enkele dagen Lapland, zou ik vervolgens weer in zuidelijke richting rijden, om na twee tot drie weken uiteindelijk in Helsinki aan te komen. Daar zou ik dan na een paar dagen de Finnlines naar Travemünde nemen om via Lübeck en Bremen weer naar huis te rijden. Zo zou ik

ongeveer een kleine maand onderweg zijn en deze route zou mij door een groot deel van Finland voeren, o.a. via plaatsen waar ik tot dan toe nog nooit geweest was. Ik besloot om de Stena Line en de Finnlines van tevoren te bespreken en de rest zou ik wel zien naar mate de reis vorderde.

Dan de motor. Ik had een goede en betrouwbare BMW R1200RS met 3 koffers. De bepakking moest waterdicht zijn en niet te zwaar. Daarnaast moest het makkelijk zijn om de bepakking op en af te nemen van de motor. Tenslotte de vraag of ik zou kamperen of niet? Ik besloot om een extra waterdichte tas met een tentje en een simpel kookstelletje mee te nemen voor het geval het mooi weer zou zijn en ik wilde kamperen. Verder nam ik wat noodmaaltijden mee en quick-dry kleding. Dat alles weer in waterdichte zakken voor in de koffers. Ook een gereedschap setje (niet gebruikt) behoorden tot de uitrusting. Ik heb van tevoren vele

YouTube filmpjes bekeken om te zien hoe anderen zich voorbereidden op zo'n reis. Dat heeft mij enorm geholpen.

En toen brak de dag van vertrek aan. Op woensdag 7 augustus vertrok ik vroeg uit Oegstgeest, uitgezwaaid door Margo en door Tess, onze hond.

Bij Schiphol had ik mijn eerste regenbui al te pakken en belandde ik in de file. "Lekker start" dacht ik, "net 15 minuten op

26

Moottoripyörämatka Suomeen

Elokuu 2019

Olin jo pitkään haaveillut jonain päivänä ajavani yksin moottoripyörällä Suomeen. Haave kumpusi pääasiassa siitä, että asuin Suomessa ala-asteaikani (Aviisi 2017-4). Isäni työskenteli tuolloin KLM:n palveluksessa Suomessa, ja niinpä perheemme asui Helsingissä kuuden vuoden ajan (1958-1964). Lapsuuteni oli upea: talvella hiihdettiin ja kesäisin mentiin maalle kalastamaan, keräämään mustikoita ja kantarelleja, ja uimaan. Moottoripyöräinnostustani ruokki myös nuorena näkemäni elokuva "Easy Rider". Hankin moottoripyöräajokortin jopa ennen tavallista ajokorttia. Olikin siis ennalta arvattavissa, että jonain päivänä palaisin lapsuuteni maiseen nimenomaan moottoripyörällä. Ja mikä upea ja unohtumaton soolomatka siitä tulikaan!

Käytin kesä- ja heinäkuun perusteelliseen valmistautumiseen. Ensin suunnittelin rei-

tin. Pitkällisen harkinnan jälkeen päätin että parasta olisi ajaa Alankomaista ensin Hampuriin ja sitten Kieliin. Sieltä jatkaisin matkaa Stena Linella Göteborgiin. Sitten matka jatkuisi Ruotsin läpi kohti pohjoista, Haaparantaan saakka. Sitten rajanylitys Suomeen. Matka Alankomaista Rovaniemelle kestäisi noin viikon. Viettäisin pari päivää Lapissa, ja ajelisin sitten etelään. Saapuisin Helsinkiin kahden tai kolmen viikon päästä. Viivytyäni Helsingissä pari päivää, jatkaisin matkaa Finnlinesin lautalla ensin Travemünde, ja sitten ajaisin Lyypekin ja Bremenin kautta takaisin kotiin. Matka kestäisi yhteensä noin kuu-kauden, ja pääsisin näkemään eri paikkoja Suomessa, myös sellaisia joissa en ollut vielä koskaan käynyt. Varasin etukäteen vain

Stena Linen ja Finnlinesin matkat, muuten matka tulisi sujumaan omalla painolla.

Ja sitten moottoripyörä. Minulla oli hyvä ja luotettava kolmilaukkuinen BMW R1200RS. Laukkujen tuli olla vedenkestävät, eikä liian raskaat. Oli myös tärkeää, että laukkuja voisi helposti liikutella. Viimeisenä piti päättää yöpymisistä, nukkuisinko teltassa? Päätin ottaa mukaan vielä yhden vedenpitävän laukun, johon pakkasin teltan ja simpellit ruuanlaittovälineet, jotta voisin hyvällä säällä haluessani leiriytyä. Pakkasni vedenpitäviin laukkuihin mukaan myös hätämuonaa ja nopeasti kuivuvia vaatteita. Lisäksi pakkasin varmuuden vuoksi mukaan myös työkalusetin (jota en onneksi kuitenkaan tarvinnut). Katsoin etukäteen YouTubea paljon videoita, joissa muut moottoripyöräilijät olivat kuvanneet valmistautumistaan samanlaiselle matkalle. Koin saavani niistä paljon hyviä vinkkejä.

Viimein koitti lähtöpäivä. Keskiviikkona 7. elokuuta lähdin matkaan Oegstgeestista. Margo ja koiramme Tess toivottivat minulle hyvää matkaa.

27

28

Ensimmäinen sadekuuro yllätti minut Schipholin kohdalla, ja päädyin myös ruuhkaan. "Kiva alku", ajattelin, "vasta 15 minuuttia matkalla, ja nyt jo jumissa. Ei taida luvata hyvää". Mutta sade loppui pian, ja ruuhkakin kesti vain hetken. Päästyäni A1-tielle, sain jatkettua matkaa reippaasti

weg en nu dit, dat belooft wat." Maar de regen hield op en de file was maar kort zodat ik, eenmaal op de A1, een voorspoedige verdere reis had naar Kiel. Twee keer onderweg ben ik gestopt voor koffie en benzine en om de benen even te strekken. Aangekomen in Kiel heb ik de Stena Line kade makkelijk kunnen vinden en ben vlot ingescheept. Er waren ook wat Finse bikers uit Espoo aan boord. Altijd leuk om verhalen uit te wisselen. Zij kwamen net terug uit Schotland en zouden via Stockholm naar Turku oversteken. De eerste nacht had ik een eigen hut geboekt zodat ik de volgende dag goed uitgerust in Göteborg aankwam. Via internet had ik mijn eerste akko(modatie) in Zweden geboekt. Een B&B, (Sköna Rum Fryksta) in Kil bij Karlstad. Het was niet duur en bleek keurig schoon. Het lag bij een oud treinstation met een café voor een biertje aan het meer. Het weer was prima en de omgeving prachtig! Wat wil je nog meer.

Kieliin asti. Pysähdyin kahdesti kahville, tankkaamaan ja jaloittelemaan. Kieliin saavuttuani löysin Stena Linen laiturin helposti, ja pääsin nousemaan alukseen nopeasti. Aluksella oli myös suomalaisia moottoripyöräilijöitä Espoosta. Oli mukava vaihtaa tarinoita heidän kanssaan.

He olivat juuri palaamassa kotiin Skotlannista, ja menisivät Tukholman kautta Turkuun. Olin varannut ensimmäiseksi yöksi oman hytin, jotta saapuisin Göteborgiin levänneenä. Internetin kautta olin myös varannut ensimmäisen yöpymispaikkani Ruotsissa. Se oli aamiaismajoitus (Sköna Rum Fryksta) Kilissä, Karlstadin lähellä. Se ei ollut kallis, ja osoittautui erittäin siistiksi. Paikka oli rakennettu vanhan juna-aseman kupeeseen, ja kahvilassa saattoi nauttia oluen merinäköalaa ihailien. Sää oli hyvä, ja ympäristö upea! Mitä muuta sitä ihminen enää kaipaisikaan.

De volgende dag had ik een lange rit gepland naar Sundsvall aan de Botnische Golf, dwars door Zweden. Ik besloot via Gävle te rijden om daar het geboortehuis van Joe Hill (Joseph Hillström) te bekijken. Hij is lang na zijn dood (1915) onsterfelijk geworden in de USA door het nummer "I dreamed I saw Joe Hill last night, alive as you or me," dat Joan Baez over hem zong op Woodstock in 1969. Daarna door naar Sundsvall en de volgende dag naar Luleå. In Luleå werd natuurlijk de Gammelstad bezocht. Dit oude kerkdorp (UNESCO erfgoed) uit de 13^e eeuw is in onbruik geraakt toen er een nieuwe haven gebouwd werd in de 18^e eeuw om het ijzererts uit Kiruna en Malmberget in de zomer per schip via de Botnische Golf af te voeren. Begin 20^e eeuw ging het erts, na aanleg van een spoorverbinding tussen Luleå en Narvik, ook per trein naar Narvik (ijsvrije haven) in Noorwegen.

Seuraavaksi päiväksi olin suunnitellut ajavani pitkän matkan Ruotsin halki Pohjanlahdella sijaitsevaan Sundsvalliin. Päätin ajaa Gävlen kautta, jotta pääsisin näkemään Joe Hillin (Joseph Hillström) syntymäkodin. Kauan Hillin kuoleman jälkeen (1915) hänestä tuli kuulematon Yhdysvalloissa kun Joan Baez lauloi hänestä Woodstockissa vuonna 1969: "I dreamed I saw Joe Hill last night, alive as you or me". Gävlestä jatkoin Sundsvalliin, ja seuraavana päivänä ajoin Luulajaan. Luulajassa kävin tietenkin Gammelstadissa. Tämä vanha 1300-luvulta peräisin oleva kirkkokylä (UNESCO-perintö) katosi käytöstä, kun 1700-luvulla rakennettiin uusi satama, josta Kiirunan ja Malmbergetin rautamalmia alettiin viedä kesäisin Pohjanlahtea pitkin. 1900-luvun alussa Luulajan ja Narvikin välisen rautatien rakentamisen jälkeen malmia vietiin myös junalla Narviikkiin (jäävapaa satama) Norjaan.

En dan een bijzonder moment als ik de Zweeds-Finse grens passeer bij Haparanda. Gek genoeg voelde het een beetje als 'thuiskomen'. Ik moest even stoppen en heb een klein praatje (in het Fins) gemaakt met een oude dame, die met rol-lator op weg was. Daarna door naar Rovaniemi. Via internet had ik daar voor 3 dagen een appartementje geboekt in het centrum voor €40,- per dag. Prachtig, met

Erityisen hieno hetki oli, kun ylitin Ruotsi-Suomi rajapyykin Haaparannassa. Hullua kyllä, se tuntui vähän "kotiinpaluulta". Pysähdyin hetkeksi ja juttelin hieman (suomeksi) erään rollaattorilla liikenteessä olevan vanhemman naisen kanssa. Sitten jatkoin matkaa kohti Rovaniemeä. Olin

29

balkon, vaatwasser en wasmachine en... een eigen sauna! Wat een luxe na vele uren motorrijden! Ook heb ik daar olut ontdekt van het merk 'Sauna'. Wat een prachtige combinatie met de echte sauna! Helaas begon met mijn aankomst in Rovaniemi ook het slechte weer. Dus van kamperen is helaas weinig gekomen. Aan de andere kant heb ik steeds prima akko's gevonden voor weinig geld en bleek mijn

30

varannut internetin kautta asunnon Rovaniemen keskustasta kolmeksi päiväksi 40 euron päivähintaan. Se oli hieno, parvekkeineen, pesukoneineen... ja omine saunoineen! Mikä ylläily monen tunnin moottoripyöräilyn jälkeen! Löysin myös "Sauna"-nimistä olutta. Se olikin mahtava yhdistelmä oikean saunan kanssa! Valitettavasti saavuttuani Rovanimelle alkoi myös huono sää. Joten leiriytymisestä ei tullut mitään. Toisaalta löysin kuitenkin

motorpak goed waterdicht te zijn. Geen klachten dus wat mij betreft. In Rovaniemi natuurlijk het Arktikum bezocht. Wat een geweldig interessant museum. Daar bleek een aangrijpende tentoonstelling te zijn over de geschiedenis van Petsamo. Ook de geologische geschiedenis van Lapland kwam uitgebreid aan de orde, almede de laatste ijstijd 12.000 jaar geleden en de herbevolking van het land zo'n 9.000 jaar geleden vanuit het oosten toen het ijs zich weer terugtrok. Vandaar de Fins-Oegrische taalrelatie. Natuurlijk ook het bosbouw museum Pilke bezocht en in de regen naar Santa's Village gereden waar de kerstgedachte in harde Euro's wordt uitgedrukt. Om op die ijstijd terug te komen, er bleek zo'n 20 km ten zuiden van Rovaniemi een aantal uitgesleten gaten in de rotsen te zijn, die daar waren gevormd tijdens de laatste ijstijd door de hoge druk van de ijslaag, het kolkende smeltwater er onder en kiezel-

erinomaisia majoituspaikkoja pikkurahalla, ja moottoripyöräpukunikin osoittautui vesitiiviiksi. Joten en valita. Rovaniemellä kävin tietenkin Arktikumissa. Se on erittäin mielenkiintoinen museo. Siellä oli meneillään liikuttava Petsamon historiasta kertova näyttely. Opin myös Lapin geologisesta historiasta, lähtien viimeisimmästä jääkaudesta 12 000 vuotta sitten, ja mukaan lukien maan uudellenasutus idästä käsin noin 9000 vuotta sitten, kun jää alkoi taas sulaa. Tästä johtuu myös Fenno-Ugrilainen kieliyhteys. Kävin myös tiedekeskus Pilkkeessä, ja ajoin saateessa Joulupukin pajakylään, jossa joulumieli on ostettavissa kovilla euroilla. Palatakseni jääkauteen, kävi ilmi, että noin 20 kilometriä Rovaniemestä etelään kalliosta koloja, jotka olivat muotoutuneet niihin viimeisimmän jääkauden aikana jään korkean paineen, pyörteisen sula-misveden ja jäämassan alla kulkevien ki-

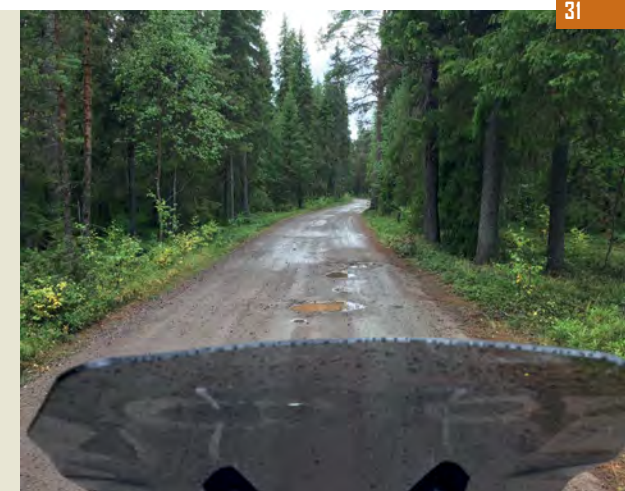
stenen onder deze ijsmassa. Die gaten moest ik zien! Na wat speurwerk heb ik deze ijstijd-gaten diep het bos in gevonden. Buitengewoon interessant. Later ben ik ze, nu wat kleiner, weer tegen gekomen in Imatra. Tenslotte ben ik op zoek gegaan naar de oude fabriek van Marttiini in Rovaniemi, waar mijn puukko gemaakt was omstreeks 1959. Ik heb dit mes in 1960 van mijn vader gekregen, ondanks fel protest van mijn moeder, en al die jaren zorgvuldig bewaard. Nu, tijdens deze reis, was het onderdeel van mijn uitrusting. De fabriek heb ik gevonden, maar het was inmiddels een klein museum met winkel geworden van Marttiini over de Suomen Puukko. De nieuwe fabriek bleek buiten de stad te staan. Mijn puukko maakte best veel indruk in het museum. Er werd zelfs gevraagd of ik het wilde verkopen, maar daar was natuurlijk geen sprake van. Een mes is voor een Finse man meer dan een mes, het is een deel van zijn identiteit, zoals ik la-

vien vaikutuksesta. Tämän halusin nähdä! Jonkin aikaa etsittyäni löysinkin nämä jääkauden muovaamat aukot syvällä metsässä. Erittäin mielenkiintoista. Myöhemmin näin niitä, vähän pienempinä, Imatralla. Lopuksi lähdin Rovaniemelle etsimään vanhaa Marttiini-tehdasta, missä puukoni valmistettiin noin vuonna 1959. Sain puukkoni isältäni vuonna 1960, huolimatta äitini voimakkaista vastalauseista, ja pidin sitä aarteena kaikkien näiden vuosien ajan. Nyt, tämän matkan aikana, se oli osa varusteitani. Löysinkin tehtaan lopulta, mutta siitä oli nyt tullut pieni Marttiinin ylläpitämä Suomen Puukko-museo museopuoteineen. Uusi tehdas löytyi kaupungin ulkopuolelta. Museossa puukoni teki henkilökuntaan vaikutuksen. Minulta kysyttiin jopa, halusinko myydä sen, mutta tietysti en halunnut. Suomalaiselle miehelle veitsi on enemmän kuin veitsi, se on osa hänen yksilöllisyyttään.

ter in het museum van Lappeenranta ontdekte. "A man's symbolic objects were his knife, belt, bow and spoon," las ik daar bij de vitrine waar een identiek mes in lag.

Ja, en toen was het nadenken over mijn volgende bestemming. Uiteindelijk werd het Salla in noord-oostelijke richting, dicht tegen de Russische grens aan. Een buitengewoon interessant gebied, omdat daar een belangrijk deel van o.a. de Winteroorlog (1939-1940) is uitgevochten. De Sovjetinvasie had tot doel de ijzermijnen van Kiruna in Zweden, in twee weken via Finland te bereiken. Nou, de Sovjets zijn letterlijk "van een koude kermis thuisgekomen," zoals wij in Nederland zeggen, want de Finnen hebben met een kwart van de troepenmacht en slechts lichte bewapening kunnen verhinderen dat de Russen deze doorstoot naar Zweden konden maken. Helaas hebben de Sovjets van hun strategische fouten geleerd en een

31

Tämä kävi ilmi myös visiitilläni Lappeenrannan museossa. Siellä, täysin identtisen puukon vieressä oli teksti, jossa luki "A man's symbolic objects were his knife, belt, bow and spoon."

tweede aanval, nu in Karelië op de Mannerheimlinje bleek door het Finse leger helaas niet te stoppen. Dit resulteerde in het verlies van aanzienlijke gebieden rond Petsamo, Salla en Karelië. In de Vervolgoorlog (1941-1944) heeft Duitsland als enige bondgenoot van de

Finnen meegevochten tegen de Russen, hoewel met heel verschillende belangen! Er zijn zo delen van de bezette gebieden weer heroverd op de Sovjets. Echter, dit hield geen stand. De Duitsers verloren hun strijd tegen de Russen en moesten op hun beurt ook uit Finland worden ver-

Sitten tulikin aika miettiä seuraavaa kohdettani. Päätin lähteä koilliseen, kohti Venäjän rajan lähellä sijaitsevaa Sallaa. Alue on hyvin mielenkiintoinen, sillä siellä sodittiin mm. tärkeä osa talvisotaa (1939-1940). Neuvostohyökkäyksen tavoitteena oli päästä Kiurunan rautakaivoksille Suomen kautta kahdessa viikossa. No, Neuvostoarmeija lähti 'soitellen sotahan', sillä suomalaiset saivat estettyä heidän etenemistänsä paljon pienemmällä miehityksellä ja kevyemmällä aseistuksella. Valitettavasti neuvostojoukot oppivat virheistään, sillä heidän toinen hyökkäyksensä, tällä kertaa

Karjalassa Mannerheim-linjan läpi onnistui. Tämä johti merkittävien alueiden menetykseen Petsamossa, Sallassa ja Karjalassa. Jatkosodan aikana (1941-1944) Saksa oli Suomen ainoa liittolainen taistelussa Neuvostoliittoa vastaan, vaikkakin sillä oli täysin eri motiivi kuin Suomella! Suomi onnistui tuolloin valloittamaan Neuvostoliiton kaappaamia alueita hetkeksi takaisin itselleen, mutta ei pystynyt kuitenkaan lopulta pitämään niitä. Saksalaisetkin hävisivät Neuvostoliitolle, ja joutuivat perääntymään Suomesta. Lopputuloksena oli Lapin sota (1944-1945). Sallan lähiympäristö kärsi tuolloin kovasti. Vasta vuonna 1955 alue oli taas taloudellisesti vakaampi. Sallassa vuokrasin upean hirsimökin metsässä pariksi päiväksi, siellä oli myös sauna! Aamuisin porot kulkivat suoraan oveni edestä etsiessään ruokaa. Kävin pitkällä kävelyretkellä metsässä, ja sen lisäksi ajoin moottoripyörällä Venä-

dreven, hetgeen resulteerde in de Laplandoorlog (1944-1945). De gebieden rond Salla hebben hierbij zware klappen te verwerken gekregen. Pas in 1955 was dit gebied er economisch weer enigszins bovenop. In Salla heb ik een geweldige blokhut in het bos gehuurd voor een paar dagen, ook weer met sauna! 's Morgens liepen de rendieren daar voor mijn deur langs op zoek naar voedsel.

Naast een flinke boswandeling heb ik op de motor een bezoek gebracht aan de Fins-Russische grensovergang ("alles rustig aan de grens ...") en ben ik naar het historische museum in Salla geweest over de geschiedenis van de streek. Indrukwekkend! Wat hebben de Finnen dapper gevochten om hun zo jonge onafhankelijkheid (1917) te behouden. Hier past niets anders dan diep respect.

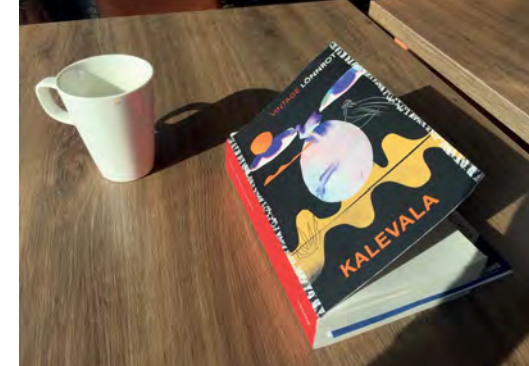
Maar ik moest verder. Inmiddels was mij uit het Kalevala epos, mijn reisboek voor

jän rajalle ("rajalla kaikki hyvin...") ja kävin myös Sallan sota- ja jälleenrakennusajan museossa. Todella vaikuttavaa! Miten urheasti suomalaiset taistelivatkaan nuoren itsenäisyytensä säilyttämiseksi. Tunnen heitä kohtaan syvää kunnioitusta.

Mutta minun piti jatkaa matkaani. Matkalukemiseksi mukaan ottamaani Kalevala-eepposta lukiessani olin oppinut, että "Pohjola" sijaitsi Sallan pohjoispuolella. Pohjolassa on mystiikkaa, ja sen ilmapiiri on kiehtova. Se oli myös kauniin Ainin syntymäpaikka. Kerron hänestä myöhemmin lisää.

Guus de Rotte
Käännös: Sanna-Mari Kuisma

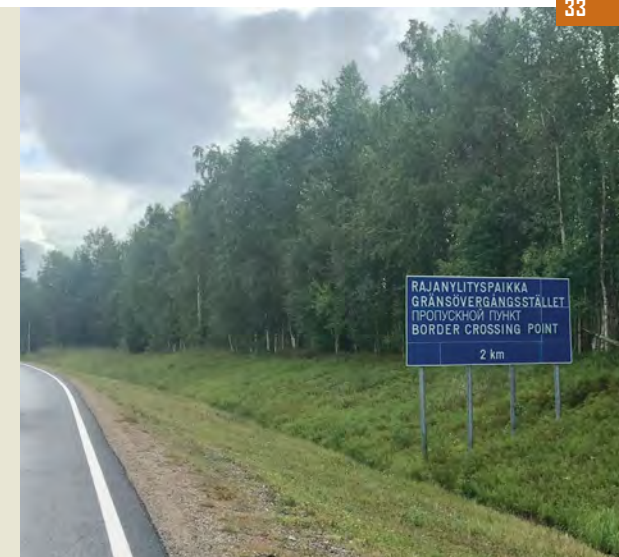
Moottoripyörämatkan jatkon voi lukea seuraavasta Aviisista.

onderweg, duidelijk geworden dat 'Pohjola' daar ten noorden van Salla moet hebben gelegen. Een streek met een mysterieuze en boeiende sfeer en de geboortegrond van de mooie Aino, waarover later meer.

Guus de Rotte

Het vervolg van deze motorreis is te lezen in de volgende Aviisi.

Ontdek de plek

Prijsvraag

Wat is de locatie van de foto? Wie het herkent, kan de oplossing sturen naar de redactie. Onder de goede inzendingen wordt een mooi Fins cadeau verloot! Mocht je nog speciale herinneringen aan de plek hebben, vermeld die dan ook. In de volgende Aviisi wordt de winnaar bekend gemaakt en wordt wat meer over de plek verteld.

>> aviisi@vnf.nu

Een huis dat iets met het vorige raadsel te maken heeft. Herken je de plek?

34

Tutustukaamme paikkaan

Kilpailu

Jos tunnistat paikan, niin vastauksen voi lähettää toimituksellemme. Oikeiden vastausten kesken arvotaan hieno Suomi-aiheinen palkinto. Jos sinulla on erityisiä muistoja paikasta, niitäkin olisi mukava kuulla. Voittajan nimi on luettavissa Aviisin seuraavassa numerossa. Samoin kuin tarinaa kyseisestä paikasta.

>> aviisi@vnf.nu

Rakennus liittyy jotenkin edelliseen arvoitukseen. Tunnistatko paikan?

35

Carel
van
Bruggen

36

Kolumni Kirjat

Joitakin vuosia sitten luin Herman Kochin kirjoittaman romaanin *Het diner* (Illallinen). Minusta se oli erikoinen kirja, eipä siitä sen enempää. Siitä on myös tehty filmi, eikä syyttä. Pari vuotta sitten näin Espoossa Akateemisessa Kirjakaupassa alennusmyyntilaatikossa kirkkaan punakantisen kirjan. Kirjan kannessa oli kuvattuna stetoskooppi. Kirjan nimi oli *Lääkäri* ja sen oli kirjoittanut Herman Koch. Se maksoi yhden euron. Ostin sen harvinaisuusarvonsa tähden, en siksi, että olisin niin innostunut sen kirjoittajasta. Minusta oli myös hauskaa, että kirjaa todennäköisesti myytiin niin huonosti Suomeen, että se myytiin ihan pilkkahinnalla pois käsistä. Mutta kuten jälkepäin voi ennustaa, halusin kuitenkin lukea sen.

Enige jaren geleden las ik de door Herman Koch geschreven roman *Het diner*. Ik vond het een bijzonder boek, laat ik het daar maar op houden. Het is niet voor niets zelfs verfilmd. Een paar jaar geleden zag ik in Espoo bij Akateeminen Kirjakauppa, in de bak met koopjes, een boek met een helder rood omslag. Op de voorzijde was een stethoscoop afgebeeld. Het boek heette *Lääkäri* (arts) en bleek geschreven door ene Herman Koch. Het kostte 1 Euro. Ik kocht het om de zeldzaamheidswaarde, niet omdat ik nou zo enthousiast ben over de schrijver. Ook vond ik het wel leuk dat het boek kennelijk zo slecht verkocht werd in Finland dat het voor een appel en een ei van de hand gedaan werd. Maar, zoals achteraf te voorzien was, ging ik het toch lezen. Met het Fins had ik geen moeite. Je kunt veel over Koch's proza zeggen, maar niet dat zijn stijl en woordgebruik moeilijk of ingewikkeld zijn. Ik vorderde goed, maar mij bekreep hetzelfde onbehagen dat ik voelde bij het lezen van *Het diner*. Deze keer was het onbehagen zelfs zo groot dat ik het boek na een tijdje weg legde. Vorig jaar pakte ik het weer op, maar ik kwam er niet doorheen. Ik ben weer gestopt. De rode kaft siert nu het kleine boekenplankje in ons zomerhuisje naast het boek over Finse vogels en de paddenstoelengids. O ja, dat vergeet ik nog te melden, de Nederlandse titel van dit literaire werk is *Zomerhuis met zwembad*. Eigenlijk was ik het hele boek al vergeten totdat ik van de zomer een boek van een andere Nederlander in Finse verta-

ling vond. Nou ja, vond Ik bracht een composteerbaar plastic zakje met een te composteren inhoud naar de bruine compostbak die onder een afdak op het terrein van het Finse flatgebouw staat waarin wij 's zomers verblijven. In die schuur is aan de wand een plankje bevestigd en op dat plankje staan en liggen boeken waar de ene bewoner van af wil en die de andere bewoner dan om niet kan meenemen. Ook in Haarlem heb je tegenwoordig hier en daar zulke plankjes. Ik keek naar de boektitels en zag de naam van Joris Luyendijk. Het bleek dat daar op het plankje zijn *Dit kan niet waar zijn* uit 2015 in Finse vertaling voor het grijpen stond. Ook deze keer kon ik de verleiding niet weerstaan en nam ik het boek mee. Terug op de flat deed ik het open en zag ik dat de schrijver op de titelpagina een datum en zijn handtekening heeft gezet. Het boek is misschien een presentexemplaar geweest. Sporen van gebruik heb ik overi-

gens niet kunnen ontdekken. Ook in dat boek ben ik begonnen en ook dat boek heb ik nog niet uit. En nu ik het toch over dat boekenplankje bij de compostbak heb. Een jaar eerder nam ik van dat plankje *Tanssinopettajan paluu* (Terugkeer van de dansleraar) mee, een uit het Zweeds in het Fins vertaalde politieroman van de Zweedse schrijver Henning Mankell. Dat boek van Mankell las ik achter elkaar uit terwijl ik normaal vrijwel nooit thrillers lees. Een heerlijk boek! Neen, helemaal zo gek niet die boekenplankjes, die je steeds vaker ziet en waar je iets op kunt zetten wat je kwijt wilt en waarvan je iets kunt meenemen dat je aanstaat. Prima!

Carel van Bruggen

37

Oikeastaan olin jo unohtanut koko kirjan, kun kesällä löysin toiseen alankomaalaisen kirjoittamaan, suomeksi käännettyyn kirjaan. Tai en oikeastaan löytänyt mitään. Vein kompostoitavan muovipussin täynnä kompostoitavaa jätettä kerrostalon roskiskatoksessa olevaan ruskeaan kompostilaatikkoon. Katoksessa on myös seinään kiinnitetty hylly, johon asukkaat voivat viedä kirjoja ja lehtiä, joita muut voivat ottaa luettavakseen. Haarlemssakin on nykyään siellä täällä sellaisia hyllyjä. Katsoin mitä kirjoja hyllyllä oli, ja silmiini sattui nimi Joris Luyendijk. Kirja oli käänös kirjasta *Dit kan niet waar zijn*. Tälläkään kertaa en voinut vastustaa kiusausta, ja otin kirjan mukaani. Sisällä katsoin sitä tarkemmin ja huomasin, että kirjailija oli etusivulle kirjoittanut päivämäärän ja oman nimensä. Kirja oli ehkä ollut lahjakkappale. Käytön jälkiä en muuten voinut löytää. Tätäkin kirjaa aloin lukea, mutten

päässyt sitä vielä loppuun. Kun nyt kuitenkin kerroin roskiskatoksen kirjahyllystä, kerron vielä, että otin vuosi sitten samalta hyllyltä kirjan nimeltä *Tanssinopettajan paluu*. Se on ruotsalaisen kirjailijan Henning Mankellin suomeksi käännetty poliisiromaani. Tuon Mankellin kirjan luin yhtä pötköä alusta loppuun, vaikka en normaalisti juuri koskaan lue rikosjuttuja. Ihana kirja! Ei mitään hassumpia ne kirjahyllyt, joita yhä useammin näkee ja johon voit itse jättää kirjoja, joista haluat päästä eroon ja voit ottaa, mikä sinua kiinnostaa. Niistä hyllyistä minä pidän!

Carel van Bruggen
Käännös: Pirkko van Bruggen

Bezoek aan Mikkeli en Puumala

Met aandacht voor de afkomst van Saara Rampanen

Al lang heb ik met het idee rondgelopen om een kijkje te nemen in Mikkeli en Puumala, plaatsen in Oost-Finland die in het zo genoemde Zuid-Savo gebied liggen, aan uitlopers van het grote Saimaa-meer. In de eerste plaats vanwege de prachtige omgeving, Zuid-Savo ligt in het hart van het grote Finse merengebied. Maar ook speelde voor mij de afkomst mee van Saara Rampanen, een beroemde verpleegster, die in 1886 in Puumala is geboren. Zij maakt onderdeel uit van mijn aangetrouwde Finse familie.

Arnold
Pieterse

Saara Rampanen

Saara Rampanen is een van de twee roemruchte Finse verpleegsters, ook wel de 'Schwestern' genoemd, die tijdens de Eerste Wereldoorlog gewonde Finse Jäger soldaten hebben verpleegd aan het oostfront in Letland. Na haar periode aan het front is zij, in februari 1918, ook nog eens met de

Jäger-troepen meegereisd naar Vaasa op het stoomschip Arcturus en heeft zij zich tijdens de Finse burgeroorlog in 1918 ingezet voor de Witte troepen van generaal Mannerheim. Vervolgens heeft zij een belangrijke functie gehad bij de Lotta Svärd (de Finse militaire vrouwenbeweging) en ook tijdens de Tweede Wereldoorlog heeft zij oorlogsgewonden verpleegd. In die periode was zij in 1940 onder meer ook betrokken bij de Nederlandse ambulance in Vierumäki.

Saara Rampanen

Dat Saara, zowel vóór als na de Tweede Wereldoorlog, een aantal jaren in de Verenigde Staten heeft gewerkt, benadrukt dat zij een ondernemende dame moet zijn geweest.

In 1934 heeft zij een boek geschreven over haar werk bij de Jäger en de daaraan voorafgaande periode, vanaf 1911, toen zij in Duitsland in de stad Dresden, en in een naburige plaats, heeft gewoond en gewerkt. Daarin vertelt zij onder andere ook hoe zij via een Finse bankdirecteur in Dresden, die contacten had met hoge Duitse militairen, bij het Jäger-bataljon terecht is gekomen.

Binnen mijn Finse familie was niet veel bekend over haar afkomst, maar in haar boek geeft zij hierover gedeeltelijk uitsluit. Voordat zij in 1911 vanuit Puumala naar Duitsland vertrok, had ze ook al een jaar in Sint-Petersburg gewoond.

Ik ben het een en ander gaan uitzoeken. De ouders van Saara, Mikko Rampanen en Karoliina Vaittinen, kwamen respectievelijk uit Valkjärvi (dat nu in Rusland ligt) en Kitee (vlakbij de tegenwoordige grens met Rusland). Zij hebben een aantal jaren in Sint-Petersburg gewoond, waar zij in 1874 zijn getrouwd. In 1878 is Mikko

sassa Dresdenissä ja sen lähistöllä. Kirjassaan hän kertoo muun muassa siitä, miten hän päätyi jääkäripataljoonan palvelukseen Dresdenissä olleen suomalaisen pankinjohtajan kautta, jolla oli yhteyksiä korkea-arvoisiin saksalaisiin sotilashenkilöihin.

Suomalaiset sukulaiseni eivät tienneet paljon Saaran taustasta, mutta kirjassaan hän kertoo siitä itse yhtä ja toista. Ennen kuin Saara vuonna 1911 lähti Puumalasta Saksaan, hän oli asunut jo vuoden Pietarissa.

Lähdin tutkimaan Saaran taustaa tarkemmin. Hänen vanhempansa Mikko Rampanen ja Carolina o.s. Vaittinen olivat lähtöisin Valkjärveltä (joka nykyään kuuluu Venäjälle) ja Kiteeltä (lähellä nykyistä rajaa). He asuivat vuosia Pietarissa, jossa he olivat menneet naimisiin vuonna 1874. Vuonna 1878 Mikko Rampanen sai työpaikan rikkaalta venäläiseltä liikemieheltä

Uitzicht op een meer vanaf de Lietvesiweg tussen Mikkeli en Puumala. | Näkymä Mikkelin ja Puumalan väliseltä Lietvedentieltä.

Rampanen in dienst getreden van een rijke Russische zakenman, A. Litscheff, ereburger van de stad Sint-Petersburg. Deze Litscheff heeft in 1880 een buitenplaats met 800 ha grond gekocht in Puumala. De naam van de buitenplaats is Kontilanhovi. Vervolgens heeft Litscheff Mikko Rampanen tot rentmeester (pehtori) benoemd

A. Litscheffiltä, joka oli Pietarin kunniaporttari. Litscheff osti vuonna 1880 Puumalasta Kontilanhovin kartanon, johon kuului 800 hehtaaria maata. Litscheff nimitti Mikko Rampasen Kontilanhovin pehtoriksi, ja Mikko muutti vaimonsa ja Maiju-tyttärensä kanssa vuonna 1881 Puumalaan, jossa he asuivat luultavasti kartanon päärakennuksen vieressä sijainneessa talossa. Perheeseen syntyi vuonna 1884 tytär Siiri, jonka lapsenlapsesta tuli aikanaan yksi lähimmistä suomalaisista sukulaistani, ja vuonna 1886 tytär Saara, joka siis myöhemmin saavutti kuuluisuutta.

Mikkelissä 21. heinäkuuta 2019

Heinäkuun 21. päivänä 2019 pääsimme vihdoin Marjatan kanssa aloittamaan matkamme. Olimme kaksi yötä hotellissa Mikkelissä, mutta suurimman osan ajasta vietimme Puumalassa. Mikkelissä kävimme katsomassa rautatievaunua, jo-

Matka Mikkeliin ja Puumalaan

Ja tarinaa Saara Rampasesta

Olin jo pitkään suunnitellut pientä matkaa Mikkeliin ja Puumalaan, Saimaan rannoille. Halusin ennen kaikkea tutustua Etelä-Savon upeisiin maisemiin Suomen järvisuudun sydämessä. Osansa oli kuitenkin myös sillä, että kuuluisa sairaanhoitaja Saara Rampanen syntyi 1886 Puumalassa. Hän on suomalaisen vaimoni sukua.

Saara Rampanen

Saara Rampanen oli toinen niistä kahdesta kuuluisasta suomalaisesta sairaanhoitajattaresta ("Schwestern"), jotka hoitivat ensimmäisen maailmansodan aikana haavoittuneita suomalaisia jääkäreitä itärintamalla Latviassa. Rintama-ajan jälkeen Saara matkusti helmikuussa 1918 jääkärijoukkojen mukana Arcturus-höyrylaivalla

Vaasaan ja palveli vuoden 1918 sisällissodan aikana kenraali Mannerheimin valkoisissa joukoissa. Sen jälkeen hän toimi tärkeässä asemassa Lotta Svärd järjestössä, ja talvi- ja jatkosodan aikana hän hoiti jälleen haavoittuneita. Vuonna 1940 hän työskenteli muun muassa Alankomaiden lähettämässä ambulanssisairaalassa Vierumäellä.

Saaran on täytynyt olla toimelias nainen, sillä hän työskenteli sekä ennen toista maailmansotaa että sen jälkeen joitakin vuosia Yhdysvalloissakin.

Saara kirjoitti vuonna 1934 kirjan työstään jääkärijoukoissa ja sitä edeltäneestä ajasta, vuodesta 1911 lähtien, kun hän asui ja työskenteli Sak-

van Kontilanhovi en is Mikko met zijn vrouw en een dochter (Maiju), die inmiddels was geboren, in 1881 naar Puumala verhuisd. De familie is daar in een huis gaan wonen dat vermoedelijk naast het hoofdgebouw stond. Daar is in 1884 hun dochter Siiri geboren, de grootmoeder van een van mijn naaste Finse familieleden, en in 1886 hun dochter Saara, die dus later een beroemdheid is geworden.

Bezoek aan Mikkeli op 21 juli 2019

Op 21 juli 2019 was het zo ver dat ik samen met Marjatta aan deze trip ben begonnen. We verbleven twee nachten in een hotel in Mikkeli, maar hebben de meeste tijd doorgebracht in Puumala. Wel hebben we in Mikkeli de treinwagon bekeken die tijdens de Tweede Wereldoorlog door opperbevelhebber Mannerheim werd gebruikt als kantoor en verblijfplaats. Het was eigenlijk een soort salon. Deze wagon, die maar een keer per jaar voor het publiek wordt

geopend, op 4 juni, de verjaardag van Mannerheim, staat naast het station van Mikkeli. Maar het is mogelijk om door de ramen naar binnen te kijken en een idee te krijgen van het interieur. Bovendien is er op het internet een virtuele wandeling door de wagon beschikbaar.

Naast de wagon hangen achter glas een aantal foto's, waaronder een foto van het onverwachte bezoek van Hitler aan Mannerheim op 4 juni 1942, vanwege zijn 75ste verjaardag. Hitler werd in de treinwagon ontvangen, die indertijd in Imatra stond. Hierbij zijn, zoals later is gebleken, geheime geluidsopnamen gemaakt van de gesprekken. Mannerheim had Hitler niet in zijn hoofdkwartier in Mikkeli willen ontmoeten omdat het dan te veel op een officieel staatsbezoek zou hebben geleken. In Nederland zou een dergelijke foto, waarop Hitler een prominente plaats inneemt, denk ik, nooit zo in het openbaar worden vertoond.

salonkivaunu. Se on nykyään Mikkelin rautatieasemalla, ja yleisö pääsee tutustumaan siihen vain kerran vuodessa, Mannerheimin syntymäpäivänä 4. kesäkuuta. Ikkunoista voi kuitenkin muulloinkin kurkistella sisään ja nähdä vähän sisätiloja. Lisäksi internetissä pääsee virtuaaliselle kiertokäynnille salonkivaunuun.

Vaunun vieressä on esillä valokuvia, muun muassa kuva Hitlerin yllätysvierailusta Mannerheimin 75-vuotispäivänä 4. kesäkuuta 1942. Mannerheim otti Hitlerin vastaan salonkivaunussa, joka silloin oli Imatralla. Myöhemmin on selvinnyt, että vaunuissa käytyjä keskusteluja tallennettiin salaa. Mannerheim ei halunnut vastaanottaa Hitleriä päämajassaan Mikkeli, koska tapaaminen olisi vaikuttanut liikaa viralliselta valtiovierailulta. Hollannissa tällaista kuvaa, jossa Hitler on näkyvästi esillä, ei uskoakseni koskaan esitettäisi näin julkisesti.

Verder zijn we in Mikkeli naar de Naisvuoren uitzichttoren gewandeld, die midden in de stad op een heuvel staat. Het was een heel warme dag en we hadden geen moed om de toren via een smalle ijzeren trap te beklimmen. Maar ook al vanaf de benedenverdieping, waar een café is, is er een mooi uitzicht over de stad. De toren is in 1911 als watertoren gebouwd.

Bezoek aan Puumala op 22 juli 2019

De weg van Mikkeli naar Puumala, de Lietvesiweg, slingert zich dwars door een van de mooiste merengebieden in Finland. De afstand is ongeveer 70 km. Heel bijzonder is het Pistoheikka strand, dat langs de weg ligt en grenst aan het meer Lietvesi, dat een onderdeel is van het Saimaameer.

Niet zo ver van Puumala ligt langs de Lietvesiweg het Sahanlahti resort. Er is daar vroeger een houtzagerij geweest, waarbij waterkracht werd gebruikt via

Kävimme Mikkeliissä myös Naisvuoren näkötorin, joka on korkealla mäellä keskellä kaupunkia. Oli kuitenkin oikein kuuma päivä, emmekä jaksaneet kiivetä kapeita rautaportaita ylös torniin. Alakerasta, jossa on kahvila, on sieltäkin hieno näköala kaupungin yli. Torni rakennettiin vuonna 1911 vesitorniksi.

Puumalassa 22. heinäkuuta 2019

Mikkelistä Puumalaan johtava noin 70 kilometrin pituinen Lietvedentie kiemurtelee Suomen kauneimpiin kuuluvan järvialueen halki. Matkan varrella on Pistoheikan ranta, joka on aivan tien vieressä Saimaaseen kuuluvan Lietveden rannalla.

Lähellä Puumalaa Lietvedentien varrella on Sahanlahden matkailukeskus. Alueella oli aikaisemmin vesivoimalla toiminut sahalaitos. Saha rakennettiin vuoden 1740 vaiheilla ja se toimi aina vuoteen 1936 asti. Nykyään paikalla on hotelli-ravintola. Alu-

De Naisvuoren uitzichttoren in Mikkeli. | Naisvuoren näkötorni Mikkeliissä.

een stroomversnelling. De houtzagerij is omstreeks 1740 gebouwd en heeft gefunctioneerd tot 1936. Tegenwoordig is

Huisje bij het entree van Sahanlahti, een voormalige zagerij, waar nu een hotel en een restaurant is gevestigd. | Mökki Sahanlahdella, entisessä sahaympäristössä, jossa nykyään toimii hotelli ja ravintola.

eella on myös museo, mutta käynnistä on sovittava etukäteen. Ravintolasta avautuu suurenmoinen näköala Saimaalle.

De treinwagon die tijdens de Tweede Wereldoorlog door maarschalk Mannerheim werd gebruikt als kantoor en verblijfplaats. De wagon staat tegenwoordig naast het station van Mikkeli. | Salonkivaunu, jota marsalkka Mannerheim käytti toisen maailmansodan aikana työtilana ja makuuvaununa. Vaunu on nykyään Mikkelin rautatieasemalla.

ta ylipäällikkö Mannerheim käytti toisen maailmansodan aikana toimistonaan ja majoipaikkanaan. Vaunu on oikeastaan

Uitzicht op een uitloper van het Saimaa-meer vanuit het restaurant van Sahanlahti. | Näkymä Sahanlahden ravintolasta Saimaan perukoille.

er een hotel met een restaurant. Er is ook een museum, dat alleen kan worden bezichtigd na afspraak. Vanuit het restaurant is een prachtig uitzicht over een uitloper van het Saimaa-meer.

Een bijzonderheid in verband met Sahanlahti is dat de schrijfster Elsa Heporauta daar is geboren in 1883. Zij was een

Een Kalevala Koru sieraad | Kalevala Korun riipus

dochter van de toenmalige eigenaar. Elsa Heporauta vatte in 1937 het plan op, een standbeeld op de richten ter ere van de Finse vrouw. Om dit te financieren kwam zij op het idee om sieraden uit de tijd van de Vikingen te kopiëren (handgemaakt) en te verkopen. Ook gebruikte ze voor deze sieraden motieven die gebaseerd waren op de Kalevala, het Finse epos. Dit is het begin geweest van de productie

Sahanlahteen liittyy se kiinnostava seikka, että kirjailija Elsa Heporauta syntyi siellä 1883. Hänen isänsä oli sahan silloinen omistaja. Elsa Heporauta ryhtyi vuonna 1937 toimiin saadakseen muistomerkin kalevalaiselle naiselle. Hankkeen rahoittamiseksi hän sai idean valmistaa ja myydä kopioita viikinkiajan koruista. Hän käytti näihin koruhiin myös Kalevalaan perustuvia aiheita. Tästä sai alkunsa hyvin suosituksi tullut Kalevala Koru. Myynnistä saatuja varoja ei loppujen lopuksi käytetty muistomerkkiin vaan talvisodan uhrien avustamiseen. Sotien jälkeen Kalevala Koru kasvoi voimakkaasti ja nousi kansainväliseen maineeseen. Elsa Heporauta kuoli vuonna 1960.

Sahanlahdessa juotujen kahvien jälkeen seuraava kohteemme oli Kontilanhovi, vanha kartano, jonka alueella Rampasen perhe asui, luultavasti jossakin sivurakennuksessa. Kartano on noin 10 kilometrin päässä Puumalan keskustasta

Elsa Heporauta (1883-1960), de oprichtster van Kalevala Koru. Zij was een dochter van een eigenaar van Sahanlahti. | Elsa Heporauta (1883-1960), Kalevala Korun perustaja. Heporauta oli Sahanlahden omistajan tytär.

van de Kalevala Koru (sieraden), die heel populair zijn geworden. Het geldt dat er indertijd mee is verdiend, werd uiteindelijk gebruikt voor het ondersteunen van slachtoffers van de Winteroorlog en niet voor het standbeeld. Na de oorlog heeft Kalevala Koru een grote vlucht genomen en zijn de sieraden internationaal bekend geworden. Elsa Heporauta is overleden in 1960.

Nadat we koffie hadden gedronken in Sahanlahti, was ons eerste doel Kontilanhovi, de oude buitenplaats waar, vermoedelijk in een van de bijgebouwen, de familie Rampanen heeft gewoond. De buitenplaats ligt ongeveer 10 km van het centrum van Puumala op een heel afgelegen plaats, maar was voor ons wel makkelijk te vinden. Ik heb er verschillende foto's gemaakt, maar heb er geen mens gezien. Er stonden wel auto's geparkeerd en het kan bijna niet anders dan dat iemand ons moet hebben gezien.

hyvin syrjäisessä paikassa, mutta sinne oli helppo löytää. Otin sieltä paljon valokuvia, mutten nähnyt paikalla ainuttakaan ihmistä. Pihalla oli kuitenkin autoja, ja varmaan meidät huomattiin.

Kaksikerroksinen päärakennus on nykyään vielä asuinkäytössä. Kartano ei ole veden äärellä eikä mielestäni kovin sopiva kesähuvilaksi. Voikin ihmetellä, miksi kukaan haluaa vuonna 2019 vielä asua niin kaukana muusta asutusta maailmasta. Yksi sivurakennuksista on vanha kaksikerroksinen aitta. Näin iso aitta viittaa siihen, että omistajat ovat olleet varakasta väkeä.

Ihmettelen, miten Rampasen lapset 1800-luvun lopulla kulkivat Kontilanhovista kouluun Puumalaan. Etenkin talvella se ei varmaan ollut helppoa. Vai olivatkohan lapset koulupäivinä kylällä täysihoidossa?

Kontilanhovista ajoimme kymmenen kilometrin taipaleen asumattomien alueiden halki takaisin Puumalan keskustaan,

Kontilanhovi, de buitenplaats in Puumala die van 1881 tot 1915 werd beheerd door de rentmeester (pehtori) Mikko Rampanen, die in dienst was van de Russische eigenaar A. Litscheff. | Puumalan Kontilanhovin kartano, jonka omisti venäläinen A. Litscheff ja jonka pehtorina Mikko Rampanen toimi 1881-1915.

Het hoofdgebouw bestaat uit twee verdiepingen en zou tegenwoordig nog steeds particulier worden bewoond. Het huis ligt niet aan een meer en lijkt minder aantrekkelijk om als zomerhuis gebruikt te worden. Je zou je kunnen afvragen wat de bewoners daar, anno 2019, zo ver van de bewoonde wereld zoeken. Een heel

De inrit van Kontilanhovi. | Kontilanhoviin johtava kuja.

jossa kävimme Johannes Kastajan kirkossa. Puukirkko rakennettiin 1819-1823 kolmen varhaisemman kirkon tuhouduttua sodissa. Suhteellisen pieneksi paikkakunnaksi Puumalalla on vaikuttavan suuri kirkko, jossa on istumapaikkoja yli 1 000 hengelle.

De grote kerk in Puumala. | Puumalan kirkko.

bijzonder bijgebouw is een oude aitta (een soort voorraadschuur) met twee verdiepingen. Zo een grote voorraadschuur zou er op wijzen dat de eigenaars heel rijk zijn geweest.

Het blijft voor mij een raadsel hoe de kinderen Rampanen aan het eind van de negentiende eeuw vanuit Kontilanhovi naar school zijn gegaan in Puumala. Vooral in de winter zal dat niet eenvoudig zijn geweest. Of zouden de kinderen doorde-

weeks bij een pleeggezin in het dorp zijn ondergebracht?

Na ons bezoek aan Kontilanhovi zijn we, via de tien kilometer lange weg door een onbewoond gebied, naar het centrum van Puumala gereden en hebben daar eerst de grote houten kerk, de Johannes Kastajan kirkko (Johannes de Doperkerk) bezichtigd. De kerk is in de periode 1819-1823 gebouwd, nadat drie eerdere kerken tijdens oorlogen waren verwoest. Voor een relatief kleine plaats als Puumala is de kerk indrukwekkend groot, met zitplaatsen voor meer dan 1000 personen.

De klokkentoren, die apart staat van het kerkgebouw, is al eerder gebouwd, in 1801. Op de begraafplaats naast de kerk vonden we de grote grafsteen van het echtpaar Rampanen, dus de ouders van Saara en haar zusters Maiju en Siiri. De grafsteen is nog in een goede staat. Mikko Rampanen is in 1915 overleden en zijn vrouw in 1894. Over het bestaan van

De grote kerk in Puumala vanbinnen. | Sisäkuva Puumalan kirkosta.

Kellotapuli, joka on erillään varsinaisesta kirkkorakennuksesta, rakennettiin jo vuonna 1801. Hautausmaalta kirkon vierestä löysimme vielä hyväkuntoisen hautakiven, jonka alle Rampasen pariskunta, eli Saaran, Maijun ja Siirin vanhemmat, on haudattu. Mikko Rampanen kuoli vuonna 1915 ja hänen vaimonsa vuonna 1894. Sukulaiset

De grafsteen van Mikko Rampanen en zijn vrouw Karoliina Kristiina Vaittinen op de begraafplaats naast de grote kerk in Puumala. | Mikko Rampasen ja hänen vaimonsa Karoliina Kristiinan o.s. Vaittinen hautakivi Puumalan kirkon hautausmaalla.

olivat kertoneet tästä hautakivistä jo aikaisemmin. Hauta on aivan kirkon vieressä. Kukaan sukulaisista ei tietääkseni enää hoida hautaa, mutta ilmeisesti se on Puumalassa katsottu säilyttämisen arvoiseksi.

Saara Rampanen näki isänsä viimeisen kerran marraskuussa 1911. Saara ha-

deze steen hadden we al eerder gehoord via familieleden. Het graf is heel dicht bij het kerkgebouw. Er zijn geen familieleden meer die dit onderhouden, zover als ik weet, maar blijkbaar wordt de steen door de gemeente Puumala als waardevol gezien en is behouden gebleven.

Saara Rampanen heeft haar vader voor het laatst gezien in november 1911. Zij wilde met haar oudere zuster Maiju mee naar Duitsland reizen, maar moest daarvoor toestemming hebben van haar vader, die op dat moment op een werkbezoek was in Rusland. In haar boek vertelt ze dat ze spontaan het besluit had genomen om naar Sint-Petersburg te reizen in de veronderstelling dat haar vader daar verbleef. Zij ging per boot via het Saimaakanaal naar Viipuri en nam vandaar met de trein naar Sint-Petersburg. Daar kreeg ze te horen dat haar vader was afgereisd naar Jaroslav, een stad die ongeveer 300 km ten noordoosten van Moskou aan de

lusi matkustaa isosiskonsa Maijun kanssa Saksaan, mutta siihen hän tarvitsi luvan isältään, joka oli sillä hetkellä työmatkalla Venäjällä. Kirjassaan Saara kertoo päättäneensä spontaanisti lähteä Pietariin olettaen isänsä olevan siellä. Hän matkusti laivalla Saimaan kanavan kautta Viipuriin ja sieltä junalla Pietariin. Pietarissa hän sai kuulla, että hänen isänsä oli lähtenyt Jaroslaviin, joka on Volgan varrella 300 kilometriä Moskovasta koilliseen. Sieltä Saara löysikin isänsä, joka antoi luvan Saksan-matkaan. Rahaa Saaralla ilmeisesti oli näihin matkoihin riittävästi. Ennen Jaroslaviin lähtöään hän kuitenkin hukasi Pietarin Moskovan-asemalla matkalaukkunsa, jonka hän oli hetkeksi jättänyt ravintolaan.

Kirjassaan Saara kertoo, että hän kuuli vasta Saksassa ensimmäisen maailmansoldan aikana vuonna 1916 isänsä kuolleen jo vuotta aikaisemmin.

De toren van de grote kerk in Puumala, die apart staat van het kerkgebouw. | Puumalan kirkon kellotapuli.

Wolga ligt. Daar heeft zij haar vader inderdaad ontmoet, die zijn toestemming gaf voor haar reis naar Duitsland. Geld was voor Saara blijkbaar geen probleem om deze reizen te maken. Wel is zij voor haar vertrek naar Jaroslav haar koffer in het Moskou-station in Sint-Petersburg kwijtgeraakt, die ze korte tijd had achtergelaten in een restaurant.

In haar boek vertelt Saara dat zij in Duitsland, het was tijdens de Eerste Wereldoorlog, pas een jaar later, dus in 1916,

De haven van Puumala met de hoge brug, die is gebouwd in 1995. | Puumalan satama ja vuonna 1995 valmistunut korkea silta.

Seuraavaksi lähdimme Puumalan satamaan, jossa olikin vilkasta. Satamassa näytti olevan ennen kaikkea huviveneitä. Puumalassa on noin 2 000 asukasta, mutta kesäisin väkimäärä kolminkertaistuu.

De haven van Puumala gefotografeerd vanaf de hoge brug. | Puumalan satama sillalta kuvattuna.

heeft gehoord van het overlijden van haar vader in 1915.

Wij zijn vervolgens naar de haven van Puumala gegaan, waar het een drukte van belang was. Het lijken vooral plezierjachten te zijn die daar aanleggen. Puumala heeft ongeveer 2000 inwoners, maar in de zomer zou door de grote aantallen toeristen de bevolking ongeveer het driedubbele zijn.

Sinds 1995 is Puumala, dat op de zuidpunt van een schiereiland ligt, door een hoge brug (de Puumalansalmen silta) ver-

bonden met het schiereiland Kotiniemi, dat daar tegenover ligt. De brug is 780 meter lang en is daarmee, wat lengte betreft, de vierde brug van Finland. Door middel van een lift is het mogelijk om vanaf de begane grond een kijkje te nemen op de brug. Ook is het mogelijk om via een trap verder omhoog te klimmen naar de 'Saimaan majakka' uitzichttoren, waar een café is. Vandaar, maar ook vanaf de brug, is er een prachtig uitzicht over de haven van Puumala.

Als sluitstuk van ons bezoek aan Puumala hebben we nog een boottocht gemaakt op het Saimaa-meer met het museumschip Wenno. Dit is een oud stoomschip, dat in 1907 is gebouwd en waarmee hout en teer werd vervoerd. Vroeger was er een hele vloot van dit soort schepen, die voor de transporten zorgden over het Saimaa-meer. Het stoomschip Wenno is het enige overgebleven schip van dit type. Er wordt alleen mee gevaren op maandagavonden in de maand juli. Wij

kahvila. Ylhäältä ja jo sillaltakin on hienot näkymät Puumalan satamaan.

Puumalan matkamme päätteeksi teimme vielä museolaiva Wennolla laivaristeilyn Saimaalla. Wenno on vuonna 1907 rakennettu vanha höyrylaiva, jolla kuljettettiin puuta ja tervaa. Aikaisemmin Saimaalla seilasi paljon tällaisia rahtilaivoja. Wenno on ainoa jäljellä oleva tämän tyyppinen alus, ja se on liikenteessä vain heinäkuussa maanantai-iltaisin. Meillä oli onnea sään suhteen, sillä ilta oli todella kaunis ja lämmin. Risteily kesti puolitoista tuntia ja saimme hyvän käsityksen Saimaan lahdistista ja saarista ja niemistä. Kesämökkejä näkyi vain parissa paikassa, mutta muuten seutu oli täysin asumatonta.

Laivan lähtiessä Puumalan satamasta ajattelin vielä Saara Rampasta. Hän kertoo kirjassaan myös eräästä lähdistä Puumalan satamasta. Se oli marraskuussa 1991 hänen lähtiessään Pietariin hakemaan isäl-

troffen het bijzonder met het weer. Het was een heel mooie en warme avond. De tocht op het meer duurde anderhalf uur en gaf een schitterend beeld van de verschillende inhammen en de vele eilanden en schiereilanden. Alleen op een paar plaatsen waren zomerhuizen te zien. Verder was het gebied volledig onbewoond.

Bij het wegvaren uit de haven van Puumala heb ik nog even aan Saara Rampanen moeten denken. Zij beschreef zo een vertrek uit de haven van Puumala ook in haar boek. Dit was toen zij in november 1911 naar Sint-Petersburg vertrok om aan haar vader toestemming te vragen voor haar reis naar Duitsland. Maar dat was op een waarschijnlijk kille novemberdag, wat toch wel anders zal hebben gevoeld dan de zwoele zomeravond die wij hebben meegemaakt.

Na de boottocht, die ook nog eens werd opgevrolijkt door een accordeonspeler, zijn we weer teruggereden naar

tä lupaa Saksan matkaan. Se marraskuun päivä oli kuitenkin varmaan kalsea ja aivan erilainen kuin meidän helteinen kesäiltamme, jota säästi vielä haitarinsoittajakin.

Laivamatkan jälkeen ajoimme takaisin hotelliimme Mikkeliin. Tyynenä kesäiltana Lietvedentien rannat kuvastuivat harvinaisen kauniisti veden pintaan.

Arnold Pieterse
Käännös: Leena Määttänen

Literatuur | Lähteet

- Frants, Pieterse (2013). De Finse Jäger | Jääkärit. Aviisi 2013-3: s. 20–32.
- Frants, Pieterse, Schut (2013). De Nederlandse ambulance in Finland | Suomeen lähetetty hollantilainen ambulanssisairaala. Aviisi 2013-4, s. 135–158.
- Pajunen, Matti, Huttunen, Veikko ja Sivonen, Tuovi. Puumalan historia II. Puumalan kunta ja Seurakunta.
- Rampanen, Saara (1934). Jääkärien matkassa itärintamalla. Sairaanhoidajattaren muistelmia.

Passagiers op het dek van het stoomschip Wenno tijdens de cruise op het Saimaa meer op 22 juli 2019. | Matkustajia höyrylaiva Wennon kannella Saimaan risteilyllä 22. heinäkuuta 2019.

ons hotel in Mikkeli. Op deze rustige zomeravond werden de oevers van de meren langs de Lietvesiweg op een heel bijzondere manier weerspiegeld in het wateroppervlak.

Arnold Pieterse

Het oude stoomschip Wenno. | Vanha höyrylaiva Wenno.

Vuodesta 1995 lähtien Puumalasta, joka on niemen eteläkärjessä, on päässyt korkeaa Puumalansalmen siltaa pitkin vastarannalle Kotiniemeen. Silta on 780 metrin pituinen, Suomen neljänneksi pisin. Rannalta voi nousta maisemahissillä sillalle. Sillalta pääsee portaita pitkin vielä ylemmäs "Saimaan majakkaan", jossa on

Foto genomen vanaf het stoomschip Wenno tijdens de cruise op het Saimaa meer op 22 juli 2019. | Saimaan maisemia höyrylaivaristeilyllä 22. heinäkuuta 2019.

Tytti, de rots in de branding, 80 jaar jong!

Denk je aan de Finse kerk, tegenwoordig het Finse Huis, dan denk je aan Tytti Winterswijk. Al die vele jaren is ze onlosmakelijk verbonden met de kerk.

Jeannet
Timonen

Iemand schreef in zijn felicitatiebericht: "Je gaf me altijd een gevoel van thuiskomen". Dat gevoel zullen velen delen!

Op 6 juni is zij 80 jaar geworden, wat niemand haar zal geven. Op zondag 16 juni is haar verjaardag, georganiseerd door de staf en haar familie, groots gevierd in het Finse Huis. Het weer werkte mee; een stralende dag met veel mensen die zijn gekomen om haar te feliciteren. Er zijn mooie cadeaus overhandigd en warme woorden gezegd, mede door haar broer die voor de gelegenheid was overgekomen uit Finland. Echter, de allergrootste verrassing voor Tytti was het onverwachte

optreden van de Finse tangokoning Eino Grön, een vroegere klasgenoot van de lagere school! Ontroerend om te zien hoe twee vroegere vrienden op leeftijd, als jonge mensen, de Finse tango dansten.

Tijd voor een terugblik op al die voorbijgegangene jaren. Tytti werd geboren in Reposaari in een gezin met twee zussen en een broer. Door de vroege dood van haar vader, op 41-jarige leeftijd, was er geen mogelijkheid om door te leren en moest zij al vroeg gaan werken. Zij begon op een kleuterschool als leidster 'pikku-täti', iets dat ze erg leuk vond, maar wat ze door gebrek aan formele opleiding niet kon voortzetten. In de zomervakantie werkte zij in een kiosk 'kioski' waar ze de eerste Nederlandse woorden leerde; 'lekker

stuk', werd er geroepen door de Nederlandse zeelui die daar met hun schip in de haven lagen. Daar was overigens haar man Cees nog niet bij! Hem ontmoette zij op weg naar een midzomerdans, het was liefde op het eerste gezicht.

Cees kwam daarna nog een aantal keren naar Reposaari met zijn schip waarop hij machinist was.

Ondertussen werd er gecorrespondeerd en in september 1960 kwam Tytti naar Rotterdam, waar ze introk bij de ouders van Cees. Cees moest gelijk weer gaan varen en in maart van het jaar daarop zijn ze getrouwd in het stadhuis van Rotterdam.

Ondanks het feit dat Tytti heel lieve schoonouders had, was het in het begin niet gemakkelijk. Bellen naar de familie in Finland ging niet, er heen gaan ook niet. Tytti moest wennen aan de Hollandse gewoonten, zo anders dan thuis; o.a. vragen zoals 'hoeveel boterhammen wil je eten,

Tytti en Eino Grön herbeleven de jeugd in een tranentrekkende Finse tango (foto: Tarja van Oorschot). | Tytti ja Eino Grön elävät uudelleen nuoruuttaan kyynelsilmin suomalaisen tangon kanssa (valokuva: Tarja van Oorschot).

één of twee?' Ze vond dat heel raar - in Finland pak je er zoveel je wilt. Ook de inmiddels onder buitenlanders beroemde koektrommel die na één koekje dichtgaat, heeft ze meegemaakt. Daarbij het feit dat

48

Tytti, kallio aaltojen kuohussa, 80 vuotta nuori!

Ajattelepa Suomalaista Kirkkoa, nykynimeltään Suomi-Taloe, silloin ajattelit Tytti Winterswijkä. Jo monet vuodet hän on ollut kiinteästi sidottu kirkkoon.

Joku kirjoitti onnitteluviestiinsä: "Annoit minulle aina tunteen, että tulin kotiin". Sen tunteen monet jakavat kirjoittajan kanssa!

Kesäkuun 6. päivänä Tytti täytti 80 vuotta, mitä kukaan ei uskoisi. Sunnuntaina, kesäkuun 16. vietettiin Suomi-Talossa komeasti hänen syntymäpäiväjuhlaansa, jonka järjesti henkilökunta yhdessä hänen perheensä kanssa. Sää oli myös suotuista; oli aurinkoinen päivä, ja paljon ihmisiä oli tullut onnittelemaan häntä. Kauniita lahjoja ojennettiin ja lämpimiä sanoja lausuttiin, myöskin hänen veljensä, joka oli tullut

Suomesta tähän tilaisuuteen. Kuitenkin, kaikkein suurin yllätys Tytille oli suomalaisen tango-kuninkaan Eino Grönin odottamaton esiintyminen. He olivat aikoinaan luokkatovereita alakoulussa.

On aika katsoa takaisin kaikkiin menneisiin vuosiin. Tytti syntyi Reposaarissa perheeseen, jossa hänellä oli kaksi sisarta ja veli. Hänen isänsä aikaisen kuoleman johdosta ei ollut mitään mahdollisuutta käydä pitkään koulua, vaan hänen piti mennä töihin. Hän alkoi lastentarhassa hoitajana 'pikku-tätinä', mikä hänestä oli tosi hauskaa. Mutta koska hänellä ei ollut muodollista koulutusta, hän ei voinut jatkaa sitä työtä. Kesälomalla hän oli töissä kioskissa, missä hän oppi ensimmäiset hollannin-

Het pasgetrouwde stel Tytti en Cees op de trappen van het Rotterdamse Stadhuis (foto: Tytti's familiearchief) | Vastavihitty pari Tytti ja Cees Rotterdamin kaupungintalon portailla (valokuva: Tytin perhearkistosta)

kieliset sanat. "Lekker stuk", huutelivat alankomaalaiset laivamiehet, joiden laiva oli satamassa. Siellä ei muuten hänen miehensä Cees vielä ollut! He tapasivat matkalla Juhannus-tansseihin. Se oli rakkautta ensi silmäyksellä.

Cees tuli sen jälkeen vielä joitakin kertoja Reposaareen laivalla, jonka konemiehenä hän oli. Siinä välillä oltiin kirjeenvaihdossa, ja syyskuussa 1960 Tytti tuli Rotterdamiin, missä hän majoittui Ceesin vanhempien luokse. Ceesin täytyi heti vielä lähteä merille. Seuraavan vuoden maaliskuussa heidät vihittiin Rotterdamin kaupungintalossa.

Vaikka Tytillä oli hyvin kiltit appivanhemmat, ei alussa ollut helppoa. Soittaminen perheelle Suomeen ei ollut mahdollista, eikä sinne menokaan. Tytin täytyi tottua hollantilaisiin tapoihin, niin erilaisiin kuin kotona; esimerkiksi kysymyksiin kuten

49

ze niet of nauwelijks de taal sprak maakte het allemaal niet eenvoudig. Zoals we allen doen in een vreemde taal maakte zij ook hilarische versprekingen; bijv. in de winkel vroeg zij om 'geile vla'!

Ze herinnert zich nog goed de eerste kerst in Nederland, geen kerstboom, geen cadeaus en geen Finse kerstlekkernijen – toen had ze echt heimwee. In latere jaren kon ze alleen op Kerstavond naar Finland bellen. Het was namelijk in die tijd nog erg duur en niet iedereen had telefoon. Toen ze met Cees een eigen huis betrok en ze twee mooie dochters kregen, werd het anders. Langzamerhand begon ze te wennen aan het leven hier en kwam ze ook in contact met de Finse Zeemanskerk. In eerste instantie op handwerkmiddagen voor Finse vrouwen, naderhand ontmoette zij een aantal vrouwen met wie ze vriendschap sloot. Dit waren veelal ook zeemansvrouwen. Op een gegeven mo-

ment werd ze gevraagd als vrijwilliger in de kerk, al snel kwam ze in vaste dienst en vervulde allerlei functies; zoals 'apu-emäntä' en 'emäntä'.

In al die jaren heeft ze veel dominees en stafleden zien komen en gaan, met sommigen sloot ze vriendschap voor het leven. Het waren niet altijd gemakkelijke tijden, maar Tytti was er altijd, samen met Cees. Dit werd vooral duidelijk tijdens alle bazaars waarbij Tytti voor dag en dauw al het lekkers stond te bereiden en Cees in de keuken zijn vermaarde zalm en rendier broodjes klaarmaakte.

Nog steeds is Tytti van de partij en verzet ze bergen werk; haar 'korvapuusti - kaneelbroodje' en 'lakkatorrtu - kruipbraamtaart' zijn beroemd - velen komen daarvoor speciaal naar de bazaar. Maar er is zoveel meer, Tytti vindt zelf het verzorgen van de seniorenmiddagen haar

'kuinka monta voileipää haluat syödä, yhden vai kaksi?' Se oli hänen mielestään outoa – Suomessa otat niin monta kuin haluat. Myös se nykyään ulkomaalaisille kuuluisa "koek-trommel", joka yhden pikuleivän jälkeen pannaan kiinni, sen hän on kokenut. Sen lisäksi se tosiaan, että hän ei juuri ollenkaan puhunut kielitä ei tehnyt asioita helpom-maksi. Kuten me kaikki teemme vieraalla kielellä, teki hänkin hilpeitä sanontoja; esim. hän pyysi kaupassa 'kiimaista vaniljakastiketta'!

Tytti muistaa vielä hyvin ensimmäisen Joulun Alankomaissa. Ei joulukuusta, ei lahjoja, ei suomalaisia joulupipareita – sil-

De bakkerijlekkernijen van Tytti zijn een begrip voor generaties kerkbezoekers (foto: Tarja van Oorschot) | Tytti ja hänen leipomonsa herkut ovat käsite monelle sukupolvelle kirkossakävijöitä (valokuva: Tarja van Oorschot)

Tytti en Cees met hun Finse en Nederlandse familie (foto: Tarja van Oorschot). | Tytti ja Cees suomalaisen ja alankomaalaisen perheensä kanssa (valokuva: Tarja van Oorschot).

loin hänellä oli oikea koti-ikävä. Myöhemminä vuosina hän sai vain Jouluaattona soittaa Suomeen. Nimittäin siihen aikaan se oli tosi kallista, eikä kaikilla ollut edes puhelinta.

Kun he Ceesin kanssa muuttivat omaan asuntoon ja he saivat kaksi kaunista tyttäretä, tilanne muuttui. Vähitellen hän alkoi tottua elämään täällä ja hän sai myös yhteyden Suomen Merimieskirkkoon. Ensin käsityöiltäpäivinä suomalaisille naisille, myöhemmin hän tapasi muutamia naisia, joiden kanssa hän ystävystyi. Nämä olivat enimmäkseen myös suomalaisten merimiesten vaimoja. Eräänä tiettynä hetkenä häntä pyydettiin vapaaehtoiseksi kirkkoon. Jo pian hän tuli vakinaiseen palveluun, ja hän täytti kaikenlaisia virkoja, kuten 'apu-emäntä' ja 'emäntä'.

Tytti inspecteert of alles in orde is (foto: Tarja van Oorschot). | Tytti tutkii, että kaikki on kunnossa (valokuva: Tarja van Oorschot).

Tytti geniet van haar senioren en het mooie weer in de tuin van het Finse Huis (foto: Rune Frants). | Tytti nauttii hänen senioreistaan ja kauniista säästä Suomi-Talon puutarhassa (valokuva: Rune Frants).

belangrijkste en leukste taak. Zij vindt het verdrietig dat er al zoveel ontvallen zijn. Met velen daarvan heeft zij tot op het laatste moment contact gehad in de vorm van bezoeken, telefoontjes en praktische hulp. Daarin ligt haar hart, vertelt ze.

Tytti heeft het dubbel en dwars verdiend om zo in het zonnetje gezet te worden, want wat is de kerk zonder Tytti? En Cees, haar steun en toeverlaat, niet te vergeten!

Jeannet Timonen

Kaikkina noina vuosina Tytti on nähnyt monien pappien ja henkilökunnanjäsen-ten tulevan ja menevän, joidenkin kans-
sa hän solmi koko elämän kestävän ys-
tävyiden. Ne eivät olleet aina helppoja
aikoja, mutta Tytti oli siellä aina, yhdessä
Ceesin kanssa. Tämä tuli selväksi kaikkien
myyjäisten aikaan, jolloin Tytti jo aamul-
la aikaisin seiso valmista- massa kaikkia
herkkuja ja Cees keittiössä laittamassa
valmiiksi hänen maankuuluja lohi- ja po-
ronlihaleipiään.

Yhä vielä Tytti on mukana ja siirtää työ-
vuoria; hänen korvapuustinsa ja lakka-
torttunsa ovat kuuluisia- monet tulevat
myyjäisiin erityisesti niiden tähden.
Mutta on vielä paljon muutakin. Tytti pi-
tää itse seniori-iltapäivistä huolehtimista
hänen tärkeimpänä ja hauskimpana teh-
tävänä. Hänestä on surullista, että niin

monia on jo poissa. Monien heidän kans-
saan hän piti yhteyttä viime hetkiin saak-
ka käynneillä, puheluilla ja käytännöllisel-
lä avulla. Siinä lepää hänen sydämensä,
hän sanoo.

Tytti on todella ansainnut sen, että hänet
tuodaan auringon valoon, sillä mikä olisi
kirkko ilman Tyttiä? Ja Ceesiä, hänen tuke-
ansa ja turvaansa, ei voi unohtaa!

Jeannet Timonen

Käännös: Pirkko van Bruggen

Scholen waar je in Nederland de Finse taal kunt leren - Deel 2: Amsterdam

Interview met Lina Simolinna

Kun je onze lezers iets over jezelf vertellen?

Ik ben Lina Simolinna. Ik ben in 1997 naar Amsterdam verhuisd en woon vanaf die tijd hier. Tegenwoordig ben ik moeder van twee dochters (een tweeling) en betrokken bij de Amsterdamse, Finse school in de rol van voorzitter.

Mijn zoon in Finland heeft ook een tweeling, ook twee dochters. Hij spreekt Fins tegen hen en hun moeder Zweeds. Hoe is dat bij jullie: Hoe belangrijk vind jij het dat de ouders tegen hun kinderen in hun eigen taal spreken? Dat is zeker de moeite waard. Bij ons thuis hebben wij in ieder geval Fins gesproken en de meisjes spreken dat heel goed.

Kun je over de Amsterdamse zaterdagschool en je eigen rol daar wat meer vertellen?

Het adres van de school is: Prinses Irene-straat 59 te Amsterdam. In 2013 begonnen wij in ruimtes van de internationale peuterspeelzaal maar die ruimtes werden al gauw te krap toen de groepen groter werden. Langere tijd hebben wij gezocht naar niet al te dure ruimtes en die hebben wij uiteindelijk gevonden bij het AICS, de Amsterdam International Community School, in de buurt van het treinstation Amsterdam-zuid. De ruimtes daar worden in het weekend ook gebruikt door de Estse en de Poolse school.

Mervi Lepistö

Suomen kieltä tarjoavat koulut Alankomaissa – Osa 2: Amsterdam

Haastateltavana Lina Simolinna

Kertoisitko lukijoillemme hieman itsestäsi?

Olen Lina Simolinna, olen muuttanut Amsterdamiin 1997 ja asunut oikeastaan koko ajan täällä. Nykyään olen kaksostytöjen äiti ja Amsterdamin Suomikoulun toiminnassa mukana puheenjohtajan roolissa.

Pojallanikin on kaksostytöt Suomessa. Hän puhuu heille suomea ja äiti ruotsia. Entä teillä; kuinka tärkeänä pidät sitä, että lapselle puhutaan omaa äidinkieltä?

Kyllä se kannattaa. Kotona meillä ainakin on puhuttu suomea ja tytöt puhuvat sitä myös oikein hyvin.

Wij proberen de groepen klein te houden. Op het moment bestaan de groepen uit ongeveer 10 kinderen. Dat is over het algemeen het maximale aantal per groep. Wij hebben meerdere groepen. Een groep van 0 tot 3-jarigen die door de ouders zelf geleid wordt en een groep

3-jarigen (het criterium is dat de kinderen zindelijk zijn). Bij die groep zit ook een hulpkracht. Dan zijn er een kleutergroep en twee basisschoolgroepen. De Finse school heeft ook een groep voor volwassenen: Finnish for Foreigners.

pitkään ja ne löytyivät vihdoinkin läheltä Amsterdam Zuid juna-asemaa, Amsterdam International Community School – AICS:sta. Tiloissa toimii viikonloppuisin myös Eestin ja Puolan koulut. Yritämme pitää ryhmät pieninä ja tällä hetkellä meillä on noin 10 lasta per ryhmä.

Tämä on yleensä maksimi per ryhmä. Meillä on useampia ryhmiä. Vanhempien itse vetämä Perheryhmä 0-3 v, Kerhoryhmä ; 3 v (kriteerinä on, että vessakäynti onnistuu itsenäisesti) Ryhmässä on myös apuopettaja. Esikouluryhmä ja Koulu 1 ja 2 -ryhmät. Jopa aikuisille toimii Suomikoulun yhteydessä ryhmä: Finnish for Foreigners.

Meillä on opetussuunnitelma ja opettajat saavat itse päättää tuntien sisällön. Pienten kerholaisten kanssa askartelemme, ulkoilemme ja lorutteleme suomeksi. Isompien kanssa keskitymme enemmän lukemiseen ja kirjoittamiseen.

Wij hebben ook een leerplan en de leerkrachten kunnen zelf de inhoud van hun lessen bepalen. Met de kleintjes knutselen wij, gaan wij naar buiten en worden verhaaltjes verteld in het Fins. Bij de oudere kinderen concentreren wij ons meer op lezen en schrijven. Met de kinderen die de basisschoolleeftijd hebben zijn wij nu begonnen aan de dubbele klinkers en de dubbele medeklinkers.

Onze activiteiten draaien helemaal op ouders die zich vrijwillig inzetten. De vereniging van ouders heeft op dit moment vier actieve leden: een voorzitter, een vicevoorzitter, een penningmeester en iemand die de website beheert. Onderling verdelen wij de taken.

Mijn rol is tamelijk veelzijdig. Ik voer de gesprekken met de leerkrachten, zoek vervangers als er ziekten zijn en zorg ervoor dat de ruimten op de schooldag open zijn.

Hoe lang blijven de kinderen gemiddeld als leerling bij jullie?

De grootste uitdagingen om de kinderen als leerling te behouden komen in de fase dat de oudere kinderen op zaterdag andere activiteiten krijgen en de sociale druk toeneemt om daaraan deel te nemen. Dan winnen vaak die andere activiteiten en wordt het bijhouden van de Finse taal sowieso moeilijker.

Hebben jullie genoeg leerkrachten?

Op het moment wel, maar behoefte aan invallers hebben wij altijd!

Het is de moeite waard om te kijken op: <https://www.suomikouluamsterdam.nl/>

Mervi Lepistö

Vertaling: Carel van Bruggen

Kertoisitko Amsterdamin lauantaikoulusta ja roolistasi siellä hieman enemmän?

Koulu toimii osoitteessa: Prinsses Irenestraat 59, Amsterdam. Aloitimme 2013 kansainvälisen leikkikerhon tiloissa, mutta tilat kävivät ahtaaksi kun ryhmät täyttyivät nopeasti. Etsimme uusia edullisia tiloja

Koululaiset aloittivat juuri kouluvuoden tupla vokaaleihin ja konsonantteihin tutustumalla.

Toimintamme pyörii täysin vapaaehtoisten vanhempien voimin. Vanhempainyhdistyksessä on tällä hetkellä neljä aktiivista jäsentä: puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, rahastonhoitaja ja nettivastaava. Yhdessä jaamme tehtävät.

Oma roolini on suhteellisen moninainen. Haastattelen opettajat ja etsin sairassijaiset ja avaan yleensä tilat koulupäivänä.

Kuinka pitkään lapset pysyvät normaalisti teidän oppilaina?

Suurimmat haasteet tulevat varmaankin siinä vaiheessa kun isommilla lapsilla alkaa olla harrastuksia lauantaisin ja sosiaalinen paine osallistua niihin kasvaa. Tällöin harrastukset vievät voiton ja suomen kielen ylläpitäminen jää väkisin vähemmälle.

Onko teillä tarpeeksi opettajia?

On tällä hetkellä, mutta sijaisopettajia tarvitaan aina!

Kannattaa käydä kurkkaamassa!

<https://www.suomikouluamsterdam.nl/>

Mervi Lepistö

Groeten uit Finland: herfst en winter

Vakantiefoto's van VNF-leden

Op deze twee pagina's foto's van Albert den Hartog van huize Aitoo en omgeving

Finland 100 jaar, omgeving Päkäne | Suomi 100 vuotta Päkäneen tienoilla

Aitoo in de herfst | Aitoo syksyllä

Ons huisje in Aitoo | Kotimme Aitoossa

Wat al je niet van eikeltjes kunt maken! Samen met de kleinkinderen gemaakt. | Tammenterhoista voi askarrella mitä vaan! Nämä on tehty yhdessä lastenlastemme kanssa.

56

Terveisiä Suomesta

Yhdistyksemme jäsenten lomakuvia

Näillä kahdella sivulla Albert den Hartogin kuvia Aitoon kodista ja ympäristöstä

Huisvlijt in Aitoo | Aitoolaisia käsitöitä

Elk jaar wordt het bekende koekjeshuisje gemaakt. | Jokavuotinen traditio, pikarkakkutalo.

Oprijlaan in Aitoo | Aitoon tie

De omgeving van Aitoo is mooi in alle seizoenen. | Aitoo on kaunis kaikkina vuodenaikoina

Een foto van bijna 45 jaar geleden! Genomen in Aitoo. | Aitoossa otettu kuva 45 vuotta sitten.

57

Tuulikki Suikkanen-ter Weele – Ruska in Kotka

Joke en Ype Dijkstra – Nuorgam, met zo'n Samisch
kleurige oplossing weet je tenminste gelijk waar
je bent!

Ville Salmi stuurde deze magische foto's
(Pertteli, Salo). | Ville Salmen lähettämiä
maagisia valokuvia (Pertteli, Salo). >>

Machteld Aletta – Jong rendier

Maija en Willem Mulder

Daniel Cajanus, Fins-Nederlandse gigantische opera

Leena
ten Cate

Wie was Daniel Cajanus?

Daniel Cajanus werd in 1703 geboren in het dorpje Paltaniemi, dichtbij Kajaani, aan de oevers van het meer Oulu. Zijn vader was dominee in Paltaniemi.

Als volwassen man verloor Daniel zijn geliefde om zijn lengte. De vader van het meisje kon niet accepteren dat zo'n gigantische man met zijn dochter zou trouwen. Dit brak Daniels hart, en hij vertrok als een gebroken man uit zijn geboortestreek, en uit Finland. Hij gaf voorstellingen aan koningen en het gewone volk in vele landen van Europa. Men zegt dat de reus van Kainuu 2,5 meter lang was, maar de schattingen over zijn lengte zijn divers. Cajanus was tijdens zijn veelzijdige carrière, ook

Daniel Cajanus, Haarlem

lijfswacht en soldaat, onder andere in de garde van koning August II van Polen. Uiteindelijk kwam Daniel Cajanus terecht in Amsterdam waar hij zich in de dieren-tuin als een onderdeel van een rariteiten-kabinet liet tentoonstellen. Nadat hij van

het toneel was verdwenen, bracht hij zijn laatste jaren in Haarlem door, waar hij in 1749 in de St. Bavokerk, onder grote belangstelling begraven werd.

Gigantische opera

In 2017, in dezelfde St. Bavokerk, kwam het verhaal van Daniel Cajanus tot leven toen Nederlandse Zangstudio Haarlem, voorstellingen gaf van de moderne opera van Egon Kracht en Hetty Heyting: 'Cajanus- de Gigantische Opera'. Toevallig zag Pirjo Nuottimäki uit Kajaani deze voorstelling en vond dat Daniel naar zijn geboortegrond moest terugkeren. Zo gebeurde het dat Daniel Cajanus 270 jaar na zijn dood terugkeerde naar Finland, in de vorm van een opera.

De opera is het resultaat van Fins-Nederlandse samenwerking, waarin bijna honderd spelers meededen. Professionele zangers als solisten, het orkest, de dansers en het koor, niet in het minst het

Daniel Cajanus, Paltaniemi

Daniel Cajanus, suomalais-hollantilainen jättiooppera

Daniel Cajanus, Haarlem

Kuka oli Daniel Cajanus?

Daniel Cajanus syntyi 1703 Paltaniemellä, Kajaanin lähellä, Oulujärven rannalla. Hänen isänsä toimi siellä pappina.

Aikuisena miehenä Daniel menetti rakastettunsa suuren kokonsa takia. Tytön isä ei voinut hyväksyä jättikasvuista Danielia tyttärensä mieheksi. Danielin sydän murtui ja hän jätti kotiseutunsa ja Suomen matkustaen ympäri Eurooppaa ja esiintyen kuninkaallisille ja kansalle. Kainuun jäten sanotaan olleen yli 2,5 metriä, mutta arviot pituudesta vaihtelevat suuresti. Cajanus toimi vaiheekkaalla urallaan myös henkivartijana ja sotilaana, muun muassa Puolan kuninkaan August

II Väkevän henkivartiokaartissa. Lopulta hän päätyi Amsterdamiin, jossa esitteli itseään yhtenä eläintarhan eksoottisista nähtävyyksistä. Poistuttuaan näyttämöltä Daniel vietti viimeiset vuotensa Haarlemissa, jossa hänet suuren väkijoukon saattamana vuonna 1749 haudattiin St. Bavon kirkkoon.

Jättiooppera

Tässä samassa St. Bavon kirkossa Daniel Cajanuksen tarina heräsi henkiin vuonna 2017 kun hollantilainen Zangstudio Haarlem esitti Egon Krachtin ja Hetty Heytingin modernin oopperan "Cajanus – de Gigantische Opera". Kajaanilainen Pirjo Nuottimäki näki sattumalta tämän oopperan Haarlemissa ja oli sitä mieltä, että Daniel on saatava takaisin kotiseudulleen. Niin tapahtui, että 270 vuotta kuolemansa jälkeen Daniel Cajanus palasi takaisin Suomeen, oopperan muodossa.

Ooppera on suomalais-hollantilaisen yhteistyön tulos, jossa on melkein sata esiintyjää. Ammatilaulajat solisteina, orkesteri, tanssijat ja kuoro, varsinkin lapsikuoro, tekivät esityksestä ikimuistoisen. Ooppera esitettiin ulkona Eino-Leino talon pihapiirissä Paltaniemellä, Oulujärven rannalla, aivan lähellä sitä kirkkoa, jonka pappina Danielin isä oli aikoinaan ollut. Kaikki kuusi esitystä 23-28.7.2019 olivat nopeasti loppuun myytyt.

Ooppera kertoo Danielin viimeisistä elinvaiheista. Hän saa eetteriä henkilöäkkäritään kovien tuskien helpottamiseksi ja se saa hänet irtautumaan todellisuudesta ja palaamaan värikkään elämänsä eri vaiheisiin. Ooppera käsittelee oikeastaan ajattomia, inhimillisiä aiheita, kuten erilaisuuden hyväksymistä, ystävyyden ja rakkauden kaipuuta. Oopperassa oli monta liikuttavaa

kinderkoor, maakten samen een onvergetelijke ervaring. De voorstelling vond plaats in de tuin van het Eino Leinohuis in Paltaniemi aan de oevers van het Oulumeer, heel dichtbij de kerk waar de vader van Daniel destijds dominee was. Alle zes voorstellingen tussen 23.7 en 28.7 2019 waren snel uitverkocht.

De opera is gesitueerd in de laatste levensfase van Daniel. Hij krijgt ether van zijn lijfarts om zijn helse pijnen te verlichten. Dit maakt hem los van de werkelijkheid en laat hem terugkeren naar de verschillende fases van zijn kleurrijke leven. De thema's van deze opera zijn tijdloos en menselijk, zoals het accepteren van diversiteit en het verlangen naar vriendschap en liefde. De opera kent vele ontroerende en indrukwekkende scènes. Speciaal twee scènes staan in mijn geheugen gegriefd. Aan het eind van het verhaal ontmoet Daniel zijn overleden moeder en precies op dat moment komt de zon te voorschijn

van achter de wolken en baadt de moeder in de zon. Een andere ontroerende scene is de dood van Daniel. Precies op dat moment gaan de kerkklokken luiden, de klokken van de kerk waar zijn vader destijds dominee was.

Herinneringen leven

De stad Haarlem is zijn Finse reus niet vergeten. Zijn gigantische portret is nog voor iedereen in het stadhuis te bezichtigen. Op een pilaar van de St. Bavokerk is een streepje zichtbaar dat de lengte van Daniel Cajanus aangeeft en de gids vertelt over het leven van Daniel Cajanus tijdens de stadswandeling.

Leena ten Cate

Zie ook het artikel van Arnold Pieterse in Aviisi 2017-4, blz. 56-61.

ja vaikuttavaa kohtausta. Erityisesti kaksi on jäänyt mieleeni. Aivan tarinan lopussa Daniel kohtaa kuolleen äitinsä ja juuri sillä hetkellä aurinko tulee esiin pilvien takaa ja Danielin äiti kylpee auringon valossa. Toinen liikuttava kohtaus on Danielin kuolema. Sillä hetkellä kirkonkellot alkavat soida, sen saman kirkon kellot, jossa Danielin isä aikoinaan oli pappina.

Muisto elää

Haarlem in kaupungissa suomalaista jättiläistä ei ole unohdettu. Hanen valtava muotokuvansa on kaupungintalossa kaikkien nähtävänä. St. Bavo kirkossa on yhdessä pylväässä merkki hänen pituudesta ja kaupungin opas kertoo Daniel Cajanus elämästä opastetun kävelykierroksen aikana.

Leena ten Cate

<< Daniel Cajanus, Paltaniemi

SPLIETHOFF GROUP

WORLDWIDE OCEAN TRANSPORT

www.spliethoffgroup.com

